

Statistikaameti arengusuunad 2013–2018

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
Olukorra ülevaade	4
Väliskeskond.....	4
Sisekeskkond.....	6
Missioon.....	9
Visioon	10
Tunnuslause	10
Põhiväärtused.....	10
Usaldusväarsus	11
Koostöö.....	11
Uuenduslikkus.....	11
Peamised eesmärgid.....	11
Eesmärk 1. Teha arusaadavat ja asjakohast statistikat	12
Eesmärk 2. Mõõta muutusi kiiresti.....	12
Eesmärk 3. Tagada riigi baasstatistika.....	12
Eesmärk 4. Tagada ressursside efektiivne kasutus	13
Eesmärk 5. Arendada tellimustööde tegemise võimekust ja teenuseid	13
Peamised tegevussuunad	13
Tegevussuund 1. Tunda tarbija vajadusi.....	14
Tegevussuund 2. Rakendada innovaatilisi meetodeid	15
Tegevussuund 3. Arendada tooteid.....	15
Tegevussuund 4. Tutvustada tooteid ja teenuseid proaktiivselt.....	17
Tegevussuund 5. Rakendada tõhus planeerimissüsteem.....	18
Tegevussuund 6. Kirjeldada statistikatööd metainfosüsteemis.....	18
Tegevussuund 7. Standardida protsessid	19
Tegevussuund 8. Juurutada uus infosüsteem.....	19
Tegevussuund 9. Luua statistika andmeladu	20
Tegevussuund 10. Vähendada andmeesitajate tunnetatud koormust	20
Tegevussuund 11. Motiveeritud ja kompetentsed töötajad	21
Tegevussuund 12. Arendada infosüsteeme	22
Tegevussuund 13. Tõhusam juhtimine.....	23
Strateegiakaart.....	24
Strateegia uuendamine.....	24
Strateegia eesmärkide ja tegevussuundade seosed Euroopa statistika tegevusjuhise näitajatega	25
Statistikaameti SWOT-analüüs.....	26

Sissejuhatus

Statistikaamet (SA) on riigiasutus Rahandusministeeriumi haldusalas. Aastate 2013–2018 strateegia on iseseisva Eesti riigi statistikaameti kolmas ühtse dokumendina vormistatud pikaajaline arengukava.

Aastate 1993–2003 kohta oli arengukavasid koostatud eri vaatenurga alt. Selle perioodi võib jagada kaheks. Esialgu keskendus Statistikaamet iseseisva riigi vajadustele vastava statistikasüsteemi väljakujundamisele, seejärel aga Euroopa Liiduga (EL) ühinemise ettevalmistamisele, s.t selleks ajaks kehtinud ELi õigusaktide alusel riikliku statistika tegemise sisseseadmisele. Ressurss muudatusteks saadi maakondlike statistikabüroode sulgemisest ja nende funktsioonide koondamisest keskasutusse. Kui 1993. aastal oli statistika tegemisega hõivatud ligi 400 töötajat (k.a maakondlikud bürood), siis 2003. aasta lõpuks oli statistika tegijaid 350.^a Teenistujate arvu vähenemine aga jätkus. 2013. aasta lõpuks töötas Statistikaametis täistööajale arvestatuna 293 inimest.^b Kui enne 2000. aastat oli küsitlajaid üle 200, siis 2003. aasta lõpuks oli küsitlajate ametikohti järele ainult 80. Periood lõppes ELi *acquis communautaire*'i statistika peatüki eduka sulgemisega.

Esimesel strateegiaperioodil (2003–2007) keskenduti peamiselt sellele, et saavutada kvaliteetse statistika tegija maine rahvusvaheliselt, pakkuda arvandmete kõrvale üha enam analüüsi, võtta kasutusele riiklikud andmekogud, luua veebipõhine andmeedastuskanal ja arendada statistika levi veebipõhiseid kanaleid.

Järk-järgult loobuti varem laialt levinud n-ö tabelväljaannetest, mille põhisisu moodustasid arvandmed. Strateegiaperioodi lõpuks avaldati selliseid andmeid ainult statistika andmebaasis. Statistika kogumikest jäid püsima „Eesti statistika aastaraamat. Statistical Yearbook of Estonia”, „Eesti Statistika Kuukiri. Monthly Bulletin of Estonian Statistics”, taskuteatmikud ja rida analüütilisi väljaandeid. Sel perioodil suurenes Statistikaameti veebilehe külastatavus kolm korda, statistika andmebaasi tabelite arv ligi kaks korda ja nende vaatamiste arv neli korda. Perioodi lõpuks sai kõiki majandusüksuste statistilisi aruandeid esitada veebikeskkonnas, osaliselt või täielikult põhines riiklikel andmekogudel 41% statistikatöödest.^c

Tunduvalt paranes tarbijate teadlikkus riiklikust statistikast. Enne strateegiaperioodi algust esitati õigusakte Statistikaametile kooskõlastamiseks harva ja juhuslikult, strateegiaperioodil suurenes Statistikaameti kaasatus õigusaktide eelnõude ning andmekogude andmekoosseisu ja kasutatavate klassifikaatorite kooskõlastamisse kaks korda. Riigiasutuste maine uuringus ajakirjanike seas jõudis Statistikaamet ametite pingereas 2006. aastaks seitsmendalt kohalt kolmandale. Kasutusele võeti praegune visuaalne identiteet.

Teise strateegiaga (2008–2012) viidi fookus andmekogumiselt infoteenuse pakkumisele. Sel perioodil suurenes aastane meediakajastuste hulk ligi kolm korda – 2008. aastal oli ühe tööpäeva kohta keskmiselt 13 riiklikku statistikat või Statistikaameti käsitlevat meediakajastust, 2012. aastal 35. Riiklikku statistikat kasutas ca 60% potentsiaalsetest tarbijatest. Samal ajal suurenes oluliselt veebipõhise andmekogumise osatähtsus – 35%-st 78%-ni laekunud aruannetest. Kolmandiku võrra suurenes riiklike andmekogude andmete taaskasutus – perioodi lõpuks põhines osaliselt või täielikult riiklikel andmekogudel 60% statistikatöödest. See on maksimumilähedane tulemus – riiklike registrite praeguse koosseisu juures oleks neid võimalik osaliselt kasutada veel 13 statistikatöö puhul, saavutades nii maksimaalselt 67%.^c Sellest tasemest ei ole enam palju võimalik edasi minna, sest ülejäänud tööd on majandusüksuste või isikute küsitlusstatistika. Ettevõtete aruannete eeltäitmine majandusaasta aruannete andmetega vähendas aruannete täitmiseks kulunud aega perioodi viimasel aastal eelmise aastaga võrreldes keskmiselt kaks korda. Tänu sellele vähenes tunduvalt ka halduskoormus.

Sel perioodil võeti vastu eelmisest põhjalikum riikliku statistika seadus, mis muu hulgas sätestas Eesti riikliku statistika süsteemi nõustava statistikanõukogu moodustamise ja statistikaprogrammi pikaajalise planeerimise, aga täpsustas ka riikliku statistika tegemiseks kogutud andmete teadusuuringuteks kasutamise korda.

Nende strateegiaperioodide kokkuvõtted on avaldatud Statistikaameti veebilehel.

Käesolev kolmas strateegiadokument sisaldab Statistikaameti tegutsemise rahvusvahelise ja riigisisese keskkonna kirjelduse ning Statistikaameti võimaluste ülevaate, missiooni ja põhiväärtused, visiooni, peamised eesmärgid ja tegevused aastateks 2013–2018. Esitatud on kõik selle visuaalselt kokku võttev strateegiakaart ja strateegia uuendamise kord.

^a Töötajate arv ei hõlma küsitlajaid ja rahvaloenduse personali.

^b 2013. a lõpus oli Statistikaameti kinnitatud koosseisus 438,6 kohta. Neist 80 olid küsitlajate/registraatorite kohad ja 32,6 kohta olid ajutised (REL, REGREL ja tühjad kohad grantide tarbeks). Nn põhitäiskohti oli koosseisus 326. Et osa kohti olid tühjad ja osa osalise tööajaga, saigi täistööajaga töötajaid 293.

^c Indikaatori arutamisel ei võeta arvesse statistikatöid, kus andmekogumist ei toimu, samuti kogumikke ja meetoodilisi töid.

Olukorra ülevaade

Väliskeskond

Statistikaameti tegevusvaldkonda enim mõjutavaid tegureid on digiinfo üleküllus ja info töötlemise võime suurenemine – aastatel 1986–2007 kasvas üldotstarbeline arvutusvõimsus 58% aastas. Globaalselt salvestatud digiinfo suurenes nimetatud perioodil 23% aastas.^a

Kui veel mõni aasta tagasi oli statistikaasutuste põhihoold uuringute jaoks andmeid koguda, siis üha olulisemaks muutub oskus leida iga statistikatöö jaoks kvaliteedilt ja koosseisult kõige paremini sobivad juba olemasolevad andmed, oskus eri andmeallikaid kombineerida ja siduda ning saadud andmeid töödelda. Kuigi potentsiaalsete andmeallikate hulk üha suureneb (mobiilpositsioneerimine, kaardimaksekeskus, kaupluste kassasüsteemid, arveldusandmed, internetipostitused, kiiruskaamerad jpm), iseloomustab neid andmeallikaid üks – need ei ole ega peagi olema loodud statistika tegemiseks. Statistika tegemiseks tuleb need andmestikud süstematiseerida ja töödelda, selleks aga on vaja tarkvara, mis suudab seda teha. Aasta-aastalt suureneb uurimisprojektide hulk, mille eesmärk on välja selgitada, kuidas uusi andmeallikaid statistika tegemisse kaasata.

Teisenev töö eeldab uute oskustega töötajaid, kelle pärast konkureerivad statistikaasutused peale pankade ja analüüsikeskuste ka interneti- ja infotehnoloogiaettevõtetega. Potentsiaalsete töötajate ootused töö sisu ja tasu suhtes vastavad nende oskustele.

Endiselt on statistikaasutused kahe vastandlike ootustega huvigrupi – statistikatarbijate ja andmeesitajate – mõjuväljas. Statistikatarbijad ootavad üha üksikasjalikumalt statistikat üha väiksemate piirkondade ja suurema hulga nähtuste kohta. Selle ootuse täitmine eeldab üha suurema hulga andmete hõivamist. Aina kiiremini muutuv maailmas eeldavad statistikatarbijad, et saavad statistikat neid huvitavate nähtuste kohta võimalikult kiiresti, kõige parem kui reaajas. Selliste ootuste täitmine eeldab statistikaasutustelt väga keerulisi infosüsteeme, milles hoida omavahel seostatud ja põhjalikult kirjeldatud andmeid. Vaid selliste infosüsteemide abil on võimalik vajalikku statistikat kiiresti teha.

Üha üksikasjalikumalt statistika tegemine ilma andmeesitajate koormust oluliselt suurendamata eeldab uute andmeallikate, töömeetodite ja tööriistade kasutamist. Ilmselgelt eeldab detailsema statistika tegemine ka detailsemate (privaatsemate) andmete hõivamist ja säilitamist. Infoühiskonna arenguga kaasneb paratamatult privaatsuse ja andmekaitse teemade järjest parem teadvustamine ning inimeste hulk, kes keelduvad oma andmete töötlemisest statistilistel eesmärkidel, järjest kasvab. Tasakaalupunkt avaliku huvi ja üksikisiku privaatsuse vahel võib selle diskussiooni tulemusena aja jooksul muutuda, nihkudes kord ühele, kord teisele poole. Seepärast on oluline, et Statistikaametis oleks andmete kaitse üldisemalt ja statistiline konfidentsiaalsus spetsiifilisemalt tagatud ning Statistikaameti maine andmete valdajana oleks veatu. Kui Statistikaametile andmeid ei usaldata, ei saa ta oma põhiülesannet – teha riiklikku statistikat – täita.

Ettevõtjate halduskoormuse vähendamiseks on vaja lisada tunnuseid riiklikesse andmekogudesse. Kui näiteks koguda Maksu- ja Tolliameti registritesse lisaandmeid (ametiala, püsitöökoht, tööaeg, ebaregulaarsed preemiad ja lisatasud, pensionid, stipendiumid ja toetused jm), saab oma andmekogumise lõpetada mitu teist riigiasutust, sh Statistikaamet. Ettevõtjale on andmete ühte kohta esitamine kindlasti mugavam ja ettevõtete halduskoormus ei suureneks, vaid pigem väheneks. Seepärast on paljud raamatupidajad sellise sammu astumist üsna häälkalt nõudnud. Lisaboonusena saaksid tarbijad senisest oluliselt rohkem palgastatistikat (mediaanpalk tegevusala, omavalitsusüksuse, ameti, vanuse ja hariduse järgi, pendelrändestatistika, töökohtade arv omavalitsusüksuse, tegevusala ja ameti järgi; meeste ja naiste palgalõhe ameti, maakonna ja hariduse järgi). Andmekogude andmevahetuse korral suureneb aga asutuste sõltuvus üksteisest. Andmekogudesse kogutavate andmete kvaliteedi ja koosseisu muutused mõjutavad otseselt kaasatud asutuste töö tulemit. Statistikaameti puhul toob sisendandmete kehv kvaliteet kaasa lisatööd tootmisprotsessi täiendamiseks, halvemal juhul võib aga tähendada isegi väljundi ärajäämist ja vajadust taastada andmete kogumine statistilise küsimustikuga.

Statistikatarbijaid ja andmeesitajaid ühendab ootus, et Statistikaamet võtab kasutusele uusimad tehnoloogiad, nt võimalus andmeid esitada ja statistikat tarbida nutiseadmetes, koguda rohkem geopositsioneeritud andmeid, kasutada sotsiaalmeediat andmeallika või hoopis levikanalina jms. Suurenenud on Eurostati kui tarbija ootused statistikaasutuste infosüsteemide käideldavusele. Näiteks peab liikmesriik tagama rahvaloenduse andmete pideva kättesaadavuse rakenduse Census Hub kaudu. Selle tehnoloogia puhul ei koguta riikide rahvaloendusandmeid kesksesse serverisse, vaid tarbija jaoks moodustatakse teda huvitav tabel reaajas selleks vajalikke andmeid iga kord liikmesriigi statistikaasutuse andmebaasist pärides. Nii tähendabki tõrge riigi statistikaasutuse teenuses seda, et selle riigi andmeid ühegi tarbija jaoks kuvada ei saa.

^a Hilbert, M., López, P. (2011). The World's Technological Capacity to Store, Communicate, and Compute Information. – Science, 1 April 2011: Vol. 332 no. 6025 pp. 60–65 DOI: 10.1126/science.1200970 (<http://www.sciencemag.org/content/332/6025/60>)

IT-ala konsolideerimise tõttu Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskusesse (RMIT) on Statistikaamet tehnoloogiliste uuenduste kasutuselevõtul varasemast erinevas olukorras. Lisapartneri ja vahendaja olemasolu võib otsustamist komplitseerida ja pikendada, kuid haldusala efektiivsem toimimine võib aidata leida infosüsteemide halduseks ja uuendusteks lisaressursse. Et RMIT saaks Statistikaameti vajadustega arvestada, tuleb senisest paremini ja kaugemale planeerida ning asutustel teineteist otsustamisse ja planeerimisse kaasata. Reaalsus on aga see, et kiiresti muutuv maailmas on vaja kiireid otsuseid.

ELi statistikavajadus on pidevalt kasvanud ja näha on, et see suureneb üha kiiremini. EL katab uute statistikatööde algatamise liikmesriikidele antavate grantidega, kuid edaspidist regulaarset statistikategemist peavad riigid ise rahastama. Sellise olukorra aktuaalseks näiteks on uued keskkonnaarvepidamised^a, mille meetodika on grantide varal välja arendatud või arendamisel, kuid mille pidev tegemine edaspidi tähendab olemasoleva keskkonnanostatistika kõrval teise vähemalt samas mahus töö tegemist.^b Statistikaameti aastane lisakulu ühe sellise arvepidamise tegemiseks on samas suurusjärgus (24 800 eurot), kui ühe keskkonnaarvepidamise tegemist sätestava ELi määruse täitmata jätmise eest liikmesriigile määrata võidav trahv (21 000 eurot) päevas.

Rahvusvaheliselt võrreldava statistika tegemine globaliseerunud maailmas eeldab üksikandmete liikumist riikide vahel. Euroopas on rahvusvaheliste kontsernide andmed koondamisel eurogruppide registrisse (*EuroGroups Register* – EGR), valmistatakse ette ühe voo (väljaveo) andmetel põhineva väliskaubandusstatistika tegemist, andmete teaduskasutuse laiendamist jms. Samal ajal ei ole kaasnevad asjaolud rahvusvaheliselt veel selgeks vaieldud – riikide seisukohad on ühest äärmusest teise, s.o üksikandmete piiriülese liikumise keelamisest kuni vaba liikumiseni.^c

Rahvusvaheliselt on oluline olla võrdväärne partner, see on statistikamaailmas rahvusvaheliste investeeringute saamise eeldus. See eeldab väiksematelt liikmesriikidelt nagu Eesti suhteliselt suuremaid jõupingutusi. Kaasrääkimise eeldus on võimekus teha oma riigi kohta teistega võrdses ulatuses riiklikku statistikat. Et suuta ennast vähemalt Euroopa Liidu tasandil märgatavaks teha, on vaja riiklikku statistikaorganisatsiooni pigem laiendada ja enam teadusasutustega siduda, mis omakorda eeldab statistika väärtustamist riigi tasandil ja rahastuse tagamist.

Kõik kirjeldatud suundumused mõjutavad statistikasüsteeme kogu maailmas. Üha kiiremini muutuva väliskeskonnaga toimetulekuks otsivad statistikud üha uusi koostöökohti. Hoo on sisse saanud ÜRO riikide seas koostööd võimaldavate standardite kokkuleppimine. Viis statistikasüsteeme enim mõjutavat [standardit](#) on järgmised: riikliku statistika tegemise põhiprotsessi mudel (*Generic Statistical Business Process Model* – GSBPM), statistilise info mudel (*Generic Statistical Information Model* – GSIM), ühine statistikategemise arhitektuur (*Common Statistical Production Architecture* – CSPA), andmete dokumenteerimisstandard (*Data Documentation Initiative* – DDI) ja statistiliste andmete ja metaandmete vahetamise standard (*Statistical Data and Metadata eXchange* – SDMX). See tähendab, et tänapäeva riiklik statistika on küllalt täpselt reglementeeritud tegevusvaldkond, kus kokkuhoiule ei ole ülemäära palju ruumi jäetud.

Finantskriisi jms tõttu räägitakse Euroopas palju riikliku statistika süsteemi vastu usalduse tekitamisest ja selle hoidmisest. Selleks täiendati [ELi statistikamäärust](#), sätestades selgemalt Eurostati ja riiklike statistikaasutuste juhtiva ja koordineeriva rolli, sh selle, et liikmesriik peab määrama Eurostati kontaktasutusena tegutseva asutuse, kes ühtlasi vastutab riigi tasandi tegevuste koordineerimise eest. Täpsustati [Euroopa statistika tegevusjuhust](#) ja koostati seda toetav [kvaliteediraamistik](#), mille järgimist hinnatakse. Järgmine hindamine on 2014. Hindamise tulemusena selguvad asutused, kes liikmesriikides neile põhimõtetele vastavad. Euroopa statistika tegemise eest vastutab liikmesriik. Millisele asutusele riik selle vastutuse paneb, on tema pädevuses, kuid kõik asutused, mis teevad riiklikku statistikat, peavad täitma Euroopa statistika tegevusjuhust. Eesti on pannud riikliku statistika koordineerimise ülesande Statistikaametile.

ELi statistikasüsteemis on hakatud üha enam rääkima liikmetevahelisest tuleviku tööjaotusest süsteemi sees. Võimaliku tööjaotuse puhul on väikeriikidel ja suurriikidel erinevad võimalused ja huvid. Suurriigid näevad

^a Materjalivoo arvepidamine, keskkonnamaksude arvepidamine, õhuemissioonide arvepidamine, keskkonnateenuseid ja -tooteid tootva sektori arvepidamine, keskkonnakulutuste arvepidamine, energia arvepidamine.

^b Eurostat on asunud rakendama ja välja töötama keskkonnaarvepidamisi, mille andmed on olulised strateegia „Euroopa 2020” rakendamise raames poliitika kujundamise ja prognooside tegemise jaoks nii poliitikaettepanekute ettevalmistamise kui ka poliitika rakendamise ja mõjuaruannete esitamise puhul. Tuginedes arenenud statistikaasutuste praktikale eeldab Eurostat satelliitarvepidamiste väljatöötamisel integreeritud andmekogumite olemasolu kõigi liikmesriikide statistikasüsteemides ja seda, et statistikaasutused on võimelised tootma üksikasjalikku integreeritud statistikat. Paraku ei ole Eestis keskkonna aspektid statistikasüsteemi sellisel tasemel integreeritud, et väga lihtsalt ja ilma lisapingutusteta kvaliteetseid satelliitkontosid luua. Kvaliteetsete kontode loomine eeldab keskkonna ja majandusandmetike detailsel tasemel seostamist.

^c Peamine küsitavus on statistilise konfidentsiaalsuse (statistikasaladuse) rikkumise eest riigiti erinevad karistumäärad. Kui nt Saksamaal on selle eest ette nähtud kriminaalkaristus ja Taanis vaid haldusmeetmed (konfidentsiaalsust rikkunud teadlaselt üksikandmete kasutamise õiguse äravõtmine või rahatrahv), siis on rikkumine mõnes riigis n-ö tasuvam kui teises. Rääkimata arutelist selle üle, mis hetkest on andmed riigipiiri ületanud või millise riigi seaduste järgi tuleb rikkumise eest karistada (kas selle riigi, mille kohta on andmed, või selle riigi, mille teadlane andmeid kasutab, või selle riigi, mille territooriumil andmekasutus aset leiab) või kas Eesti statistikaametil on kohustus (õigus, ressurss) menetleda Eestis Taani andmete konfidentsiaalsust rikkunud Prantsuse teadlase juhtumit.

potentsiaalset kasu võimalusest areneda kompetentsikeskuseks, mis mingi valdkonna statistika või tööloigu kogu Euroopa kohta ära teeb. Kõikide liikmesriikide ühine huvi on Euroopa kui terviku kohta käiva statistika kõrval säilitada ka riigi ja selle piirkondade kohta käiv statistika. Seda on aga raske kohalikke olusid tundmata kvaliteetselt teha. Nendes aruteludes osalemine nõuab Eesti statistikasüsteemi tugevuste ja võimaluste tundmist ja osavat väljamängimist, sh ka enda tuumkompetentside kindlaksmääramist ja arendamist.

ELi suunal tuleb Statistikaametil käimasoleval strateegiaperioodil ette valmistada ka statistikaalase koostöö juhtimine Eesti eesistumise ajal 2018. aasta esimesel poolaastal.

Kõik ELi ja ka riigisiseseid (nt konkurentsivõime kava „Eesti 2020“, säästva arengu kava „Säästev Eesti 21“, VV tegevusprogramm 2011–2015, energiamajanduse riiklik arengukava aastani 2020, kõrgharidusstrateegia aastateks 2006–2015, laste ja perede arengukava 2012–2020, turvalisuspoliitika põhisuunad aastani 2015 jt) arengukavad, mille seire peab olema usaldusväärne ja objektiivne, vajavad Statistikaametilt sisendit. Selleks peab Statistikaamet olema kaasatud indikaatorite valikul ja meetodika väljatöötamisel. Ka selliste indikaatorite arvutamine ja avaldamine on riikliku statistika tegemine. Väga otsene on Statistikaameti seos „Eesti infoühiskonna arengukavaga 2020“, sest Statistikaameti võimekusest koordineerida andmekogudes kasutatavaid klassifikaatoreid sõltub võimekus eri andmekogude andmeid seostada^a ja saada infot, mis loob ühiskonnale uut väärtust.

Sisekeskkond

Et nõudlus riikliku statistika järele on suurenenud, on statistika andmebaasis avaldatud statistika maht viie aastaga (2009–2013) kolmekordistunud. Seejuures on Statistikaameti põhieelarve jäänud samale tasemele ja põhieelarves ei ole investeeringuteks raha olnud. See näitab Statistikaameti töö efektiivsuse olulist kasvu.

Elementide arv statistika andmebaasi tabelites, 2009–2013^a

Aasta	Tabelid	Andmetega lahtrid	Ühe punktiga lahtrid ^b	Kahe punktiga lahtrid ^c	Kokku
2009	2 076	79 489 031	780 648	23 202 503	103 472 182
2010	2 294	124 732 656	1 278 854	24 570 063	150 581 573
2011	2 550	167 449 516	1 653 663	25 257 279	194 360 458
2012	2 741	221 792 497	2 061 755	27 281 230	251 135 482
2013	2 840	270 031 084	2 369 786	29 289 566	301 690 436
REL 2000 ^d	183	22 008 527	6	0	22 008 533
REL 2011	206	12 348 196	7 684	35	12 355 915
PML 2001 ^e	458	88 939	1 399	838	91 176

^a Aastate andmed sisaldavad nelja põhivaldkonna (keskkond, rahvastik, majandus, sotsiaalelu) tabeleid.

^b Lahtris on üks punkt, kui mõiste pole rakendatav või andmete avaldamist ei võimalda andmekaitse põhimõte.

^c Lahtris on kaks punkti, kui andmeid ei ole saadud või need on avaldamiseks ebakindlad.

^d REL – rahva ja eluruumide loendus.

^e PML – põllumajandusloendus.

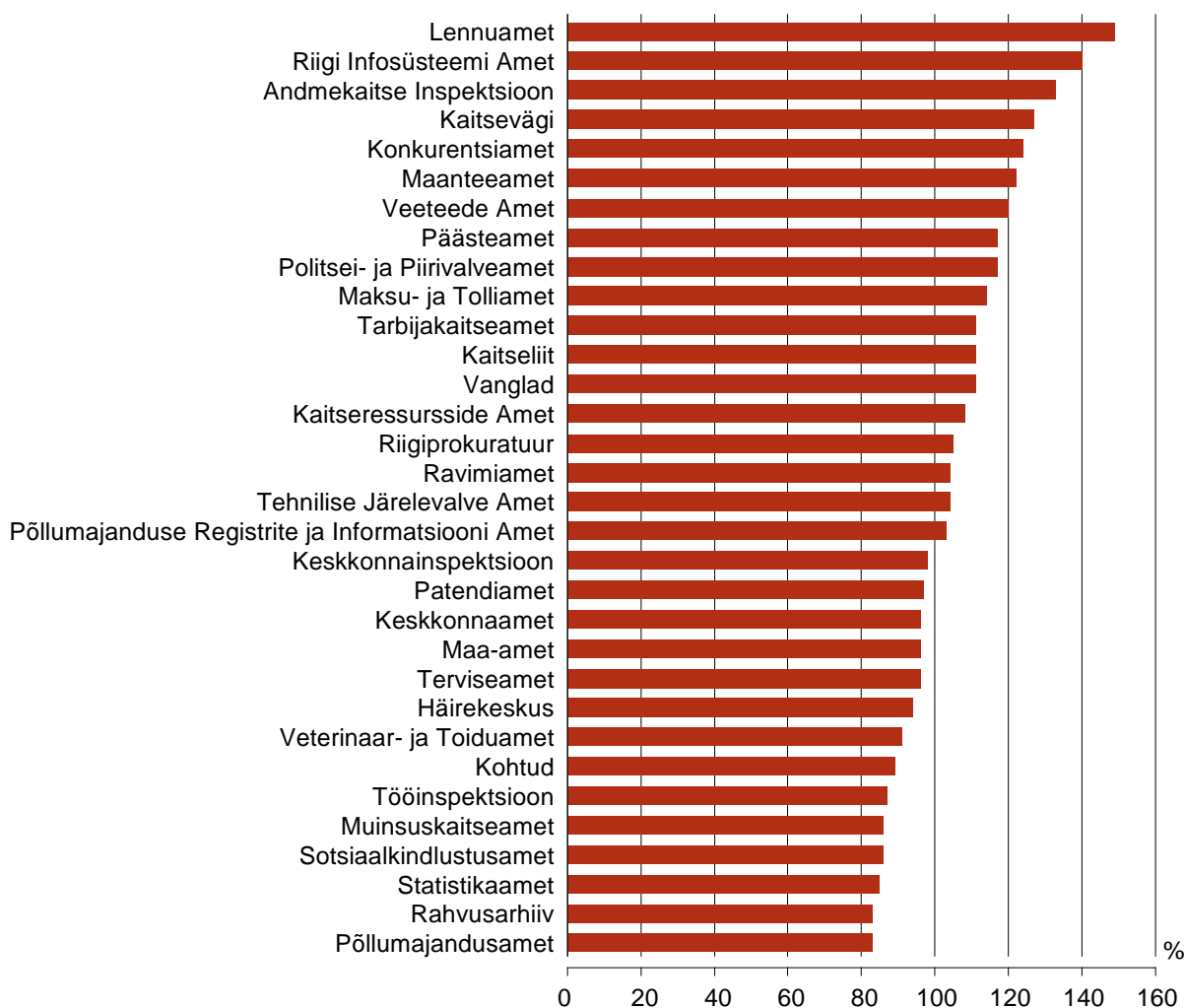
Sellise olukorra üks tekkepõhjus on see, et seni on riiklike statistikatööde loetelu koostamist ja Statistikaameti eelarvet menetletud eri ajal. On võimalik, et kui need viia samasse rütmi, hakkavad Eesti statistikatarbijad, nt ministeriumid, tunnetama, et tingimustes, kus ühtegi statistikatööd ära ei jäeta, tähendab täiendava statistika-vajaduse rahuldamine enamasti ka lisaraha leidmise vajadust.

Statistikaameti palgataset iseloomustab järgmine joonis.

^a Üldiselt räägitakse andmete seostamisest (*data integration*), mis jaguneb suures pildis kaheks:

- 1) *record linkage* – kui seostatavates andmestikes on samad statistilised üksused. Eristatakse veel *direct linkage* (kui olemas unikaalne identifikaator) ja *probabilistic linkage* (kui on tunnused, mille abil saab hinnata, millise tõenäosusega kirjed võivad kuuluda samale üksusele, s.o analoog kaudsele tuvastamisele);
- 2) *statistical matching* – kui on tegemist sõltumatute valimitega samast üldkogumist. Meetodeid on palju.

Ametite ja inspeksioonide palgapositsiooni võrdlus, 2013^a

^a Rahandusministeeriumi andmed. Joonisel on nullpunktiks võetud regressioonijoone, mille arvutamisel on kasutatud inimese aasta kogupalka ja tema tööväärtuspunkte (töö ohtlikkust ega konkurentsisektorit arvesse ei võeta). Inimese tasandil arvutatakse (vastavalt tööpererele) välja, mitu protsenti hõlmab tema aasta kogupalk võrdlusgrupi regressioonijoone palgast tema tööväärtuspunktidel. Asutuse näitaja on teenistujate keskmine. Statistikaameti 84% näitab, et Statistikaameti palk on keskmiselt 84% regressioonijoone palkadest. Statistikaameti palgatase on niisiis võrdlusgrupiga võrreldes madal. Üldjuhul võiksid olla näitajad 100% lähedal. Lihtsustades saaks öelda, et kui regressioonijoone palk on 1000 eurot, teeniks inimene Lennuameti 1475 eurot ja Statistikaameti 841 eurot. Vahe oleks 634 eurot kuus.

Statistikaameti teenistujate volavus oli 2013. aastal 10,4%^a, kuid majanduse elavnemine võib kergesti olukorda halvendada. Värbamisprotsess on korrektne ja hästi dokumenteeritud, toimib mentorluse süsteem. Statistikaameti madala palgataseme ja tiheda konkurentsi tõttu tööjõuturul on uute teenistujate värbamine väga keeruline. Probleem on ka selles, et noored ei jää püsima. Töö tundub neile esialgu rutiinne ja edasiliikumine aeglane, sest ühe protsessilõigu omandamine võtab mitu aastat.

Teenistujate keskmine vanus (koos küsitlejatega) oli 2013. aastal 46,5 aastat. Enamik teenistujaid on kõrgharidusega. Tänapäeva statistikaasutuses kasvab oluliselt töö suurte andmemahtudega ja tekib vajadus uute teadmistega erialade järele, nt *data scientist*, andmekaevespetsialist, andmeanalüütik jms). Üha enam hakkab muutuma ja diferentseeruma ametikohtade sisu: ühelt poolt väheneb lihtsamaid töid tegevate töökohtade arv, teiselt poolt tekivad töökohad, mis eeldavad nüüdisaegset teadmust ja kompetentsi. Sellega seoses tekib vastuolu olemasoleva personali ja teenistuskohade kvalifikatsiooninõuete vahel. Inimesed, kelle töö kaob kas uute IT-süsteemide või tootmisprotsessi automatiseerimise tulemusena, ei ole suutelised töötama uuenenud teenistuskohadel. Statistikaorganisatsiooni järjepidev areng toob kaasa ümberõppe vajaduse.

Vähemast koolitus- ja lähetusraha kasutatakse oskuslikult, kuid olukord on siiski halb. Välislähetustes ja koolitusel käimine on sedavõrd piiratud, et see pärsib oluliselt teenistujate ametialase arengu võimalusi ja väliskeskkonnas toimuvatele arengutele reageerimist. Statistikaameti võimalus on kasutada senisest enam sisekoolitust.

^a Töölt lahkunute arv on jagatud töötajate keskmise arvuga ja korrutatud sajaga. Arvestatakse ainult omal soovil töölt lahkunuid, s.t poolte kokkuleppel, tähtaja möödumise, katseaja ebarahuldava tulemuse ja ametikohale mittevastavuse (tööoskus, tervis) tõttu ja surma korral lahkunuid näitaja ei kajasta.

Kogemustega inimesi on väga palju, kuid neid, kes suudavad oma kogemusi koolituse vormis teistele edasi anda, on üksikuid. Suutlikkusele lisandub tõsiasi, et need inimesed on sageli niigi ülekoormatud. Lisaks vajab koolitamine erioskusi.

Viimase rahulolu-uuringu (2014) järgi oli Statistikaameti teenistujate üldine rahulolu tase 66 ehk eelmiste uuringutega võrreldes samal, rahuldaval tasemel. Eelmise uuringuga (2010) võrreldes paranes enim rahulolu tööruumidega. Seda oli ka oodata, sest oktoobris 2013 kolis Statistikaamet ajakohasesse kontorihoonesse. Asjaolu, et üldine rahulolu ja pühendumine oli kõige suurem Statistikaametis alla aasta töötanute seas ja üks enam paranenud aspekte oli „ma näen endal piisavalt Statistikaameti-siseseid arenguvõimalusi“, annab lootust, et Statistikaamet muutub töökohana atraktiivsemaks ka noortele.

Põhieelarve kõrval on Statistikaametil olnud kasutada ka sihtotstarbeline 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse (REL) ning registripõhise loenduse (REGREL) eelarve, milles olid ette nähtud ka investeeringud. Statistikaamet on arendanud uued infosüsteemid kõikide riikliku statistika tegemise põhiprotsessi etappide jaoks selliselt, et neid oleks võimalik mõistlike lisakuludega kasutada ka teiste statistikatööde puhul peale loenduste. Metaandmete juhitud infosüsteem ja statistika andmeladu loovad eelduse teha riiklikku statistikat senisest oluliselt kiiremini ja taaskasutada juba süstematiseeritud andmeid senisest efektiivsemalt.

Kui Statistikaamet on oma statistikatööde andmestikud kirjeldanud ja metaandmete kataloogis avaldanud, on võimalik samas süsteemis kirjeldada ka väljaspool tehtud uuringute andmestikke. Juba ainuüksi standardselt kirjeldatud andmestike kataloogi veebis kättesaadavaks tegemine annaks riigis olulist lisaväärtust, sest võimaldaks iga kavandatava uuringu puhul kindlaks teha, kas sarnast uuringut on juba tehtud. See aitaks välistada dubleerimist ja piiratud ressursse efektiivsemalt kasutada. Niisuguse info vajalikkust on märkinud nii statistikanõukogu kui ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Selliselt kirjeldatud andmestike (lisaks kirjeldustele) väljaspool Statistikaameti kättesaadavaks tegemine oleks juba järgmise taseme lisateenus, mis avardaks oluliselt riigi teaduse infrastruktuuri. Seejuures peaksid andmestike kättesaadavaks tegemise reeglid olema riikliku statistika jaoks kogutud andmestike ja ülejäänud andmestike jaoks erinevad. Sisuliselt tähendaks siinkirjeldatu riigi andmearhiivi^a loomist Statistikaameti juurde, mis kindlasti väljub Statistikaameti praeguste ülesannete ja eelarve piiridest. Arvestades Eesti suurust ja asjaolu, et Statistikaamet peab oma andmete taaskasutamiseks sellise infosüsteemi niikuinii juurutama ja et sellist arhiivi ei ole Eestis arendama hakatud, oleks mõistlik luua see Statistikaameti juurde.

Statistikaameti ülesanne on koordineerida klassifikaatorite süsteemi^b riigis. Riikliku statistika seaduse ja [riigi infosüsteemi haldussüsteemi \(RIHA\) määruse](#) järgi tuleb Statistikaametiga kooskõlastada riigi infosüsteemi kuuluvates andmekogudes kasutatavad klassifikaatorid. Andmekogudes, mis on registreeritud RIHAs enne määruse kehtestamist, on klassifikaatorid Statistikaametiga kooskõlastamata. Samas ei taga kooskõlastamine klassifikaatori kasutamist, sest RIHA täidab vaid informeerivat rolli. Ka ei tulene õigusaktidest otsest kohustust kasutada klassifikaatorite süsteemi kuuluvaid klassifikaatoreid.

Selles valdkonnas saaks olukorda parandada, kui andmekogudel oleks kohustus kasutada kehtestatud klassifikaatoreid ja Statistikaametil oleks järelevalve funktsioon nende kasutamise üle. Lisaks soodustaks klassifikaatorite kasutamist ühtse klassifikaatorite süsteemi infotehnoloogilise keskkonna loomine, mis võimaldaks kvaliteetset andmevahetust ja parandaks andmete võrreldavust andmekogude vahel, mis omakorda võimaldaks luua ühiskonna jaoks uut infot.

Sellele arenguvõimalusele on korduvalt tähelepanu juhtinud statistikanõukogu, kuid selle ootuse täitmine ei ole Statistikaametile praeguse rahastuse taseme puhul jõukohane. Ei saa ka väita, et kõikide andmekogude vastutavad töötajad võimalikku kasu üldse tunnetavad. Seda ilmselt seepärast, et andmekogud on (ja peavadki olema) ellu kutsutud igaüks mingi halduseesmärgi täitmiseks, mida nad saavad laitmatult täita ka teiste andmekogudega haakumatuid klassifikaatoreid kasutades. Riigi huvides oleks tulevikku silmas pidades oluline kasutada ühtsete klassifikaatorite süsteemi abil seostatavaid andmekogusid.

Statistikaameti üksikandmete teadusuuringuteks kasutamise teenuse soovitusindeks on 68 (2013), mis on suurepärane tase. Ilmselt toob kvaliteetne teenus kaasa suurema nõudluse, mis suurendab omakorda Statistikaameti töökoormust andmestike ettevalmistamisel ja tulemite läbivaatamisel ning seetõttu on rahulolu üha raskem hoida. Üks võimalus teadlaste teenindamine tagada on minna Taani ja Hollandi teed, kus teadlaste baasteenuse maksab statistikaasutusele kinni teadusministeerium. Teine võimalus on muuta teenus tasuliseks teadlaste jaoks. Võimalik on ka mõlemat rahastamisallikat kombineerida.

^a NB! Kirjeldatu ei dubleeri mingilgi määral rahvusarhiivi ülesandeid, vaid on Consortium of European Social Science Data Archives'i (CESSDA) analoog.

^b Vabariigi Valitsuse 10.01.2008 määrus nr 11 „Klassifikaatorite süsteem“.

Majandusüksuste aruannete laekumise tähtsajalisus on oluliselt paranenud, kuid andmete kättesaamine nõuab veel märgatavalt ressursse. Tähtjaks laekus 2012. aastal vaid 56% aruannetest.

Küsimustike kvaliteediga ei ole Statistikaamet jõudnud seni süsteemselt tegelda, see eeldaks küsitluslabori loomist. Küsitluslabori eesmärk on parandada andmekogumisvahendite arendamise abil statistika kvaliteeti, s.t statistika asjakohasust, võrreldavust ja selgust. Küsitluslabori põhitegevus on küsimustike ja küsitlusmeetodite katsetamine, kasutades fookusgrupi intervjuusid, küsitlusprotsessi analüüsi jm meetodeid. Rahvusvahelised kogemused näitavad, et küsimustike parem ettevalmistus suurendab nende arusaadavust, vähendab andmeesitajate koormust ning andmekogumise ja andmetöötluse mahtu.

Vaatamata eelnenule on Statistikaameti statistikaprogrammi täitmise distsipliin siiski väga hea, avaldamiskalendrist kõrvalekaldumisi on üksikuid – alla 10 juhuse aastas (ca 1% avaldamistest). Parandamist vajavaid vigu on väga vähe – alla 20 juhuse aastas ehk ca 0,5% avaldamistest. Rahvusvaheliste missioonide hinnangud on olnud positiivsed. Statistika kvaliteeti ei ole küsimuse alla seatud, avaldatud statistika revideerimise määr on olnud marginaalne.

Tarbijate hinnang Statistikaametile on paranenud ja oli kümnepalliskaalal (2011) professionaalsusele 8,3; usaldusväärsusele 8,0; suhtlemisele ja avatusele 7,3 ning tarbijate vajadustega arvestamisele 6,7.

Meediakajastuste hulk on oluliselt suurenenud, kuid Statistikaamet ei ole kindel, kuivõrd teadlik on riikliku statistika tavatarbija sellest, et ta meedia vahendusel statistikat tarbib ja ise andmeesitajana sellest otsest kasu saab. Tarbijakoolituste ja neil osalenuate arv on marginaalne, kuigi tarbijakoolitusi on toimunud vähemalt kord kuus ja neil on osalenud 300–400 inimest aastas, v.a 2011. aastal, kui rahvaloenduse teavituskampaaniaga seoses korraldati koolitusi enam kui 700 inimesele. Statistikaamet on statistika levitamisel kasutanud osavalt sotsiaalmeediat, kuid seda suuresti tänu rahva ja eluruumide loenduse (REL) lisaresursile. Rahvaloendusega on Statistikaameti analüütiline väljund 2008. aasta tasemel.

Statistikaamet on panustanud protsessi- ja kvaliteedijuhtimise arendamisse, nt EFQMi järgi enesehindamine, tunnustus “Edasipürgiv organisatsioon” ja “Arenev riigiasutus”. Vastavat ISO sertifikaati taotletud ei ole.

Statistikaametis toimib tegevuspõhine kuluarvestus, mis põhineb tööaja mõõtmisel. Tegevuspõhine kuluarvestus võimaldab arvutada iga statistikatöö maksumuse, mille Vabariigi Valitsus kinnitab oma korraldusega igaks aastaks riiklikke statistikatöid kinnitades. Et personalikulu hõlmab Statistikaameti eelarvest ca 80%, jagatakse muud kulud statistikatöödele neile kulutatud tööaja osatähtsuse järgi. Seega on huvigruppidel täpne ülevaade, millele Statistikaamet kulutab.

Statistikaameti sees võimaldab tegevus- ja statistikatööpõhine tööaja mõõtmine analüüsida töö efektiivsust, leida automatiseerimist vajavaid tööloike, tuvastada ala- ja ülekoormust jms. Tööaja kasutuse analüüsile tuginedes jõudis Statistikaamet 2013. aasta kevadel järeldusele, et olemasoleva töökorraldusega ei ole võimalik juurutada rahvaloenduse tarbeks arendatud infosüsteeme riikliku statistika tegemisel ega teha statistikat senisest kiiremini. Et töökorraldust muuta, oli vaja radikaalselt muuta Statistikaameti struktuuri. Efektiivsuse suurendamine loob eelduse täita Rahandusministeeriumi valitsemisala palgastrateegia eesmärki – oma tööpere Tallinna ja Harjumaal palga mediaanile vastab vähemalt 95% teenistujate palk.

Nii tegeldigi suur osa 2013. aastast ÜRO tasemel heaks kiidetud riikliku statistika tegemise põhiprotsessi põhjal teenistujate uute rollide kirjeldamisega ja ametijuhenditesse valamisega. Struktuurimuudatus jõustus 1. oktoobril 2013. Struktuurimuudatuse tulemusena vähenes juhtide arv Statistikaametis kolmandiku võrra.

Niisiis on praeguse strateegia puhul tegemist olukorraga, kus strateegilisi eesmärke ei olnud võimalik täitma hakata enne väga olulist struktuurimuudatust. Et see asjaolu selgus strateegia väljatöötamise käigus ja samasse perioodi langes ka Statistikaameti kolimine, oli mõistlik struktuurimuudatus ära teha enne strateegiadokumendi valmimist ja kinnitamist.

Missioon

Missioon on asutuse olemasolu põhjus ja põhjendus.

Statistikaameti põhiülesanne on pakkuda Eesti kohta usaldusväärset ja objektiivset infot.

Statistikaamet on ellu kutsunud selleks, et teha riiklikku statistikat. Riiklik statistika on avalik info, mis vastab kindlatele põhimõtetele ja kvaliteedikriteeriumidele. Need on kokku lepitud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni piirkonnas ja Euroopa Liidu asutamislepingus ning põhjalikumalt lahti seletatud Euroopa statistika tegevusjuhises. Vastavust Euroopa statistika tegevusjuhisele hindavad sõltumatud eksperdid. Eesti eelmine hindamine oli aastal 2006, järgmine on kavas 2014.

Usaldusväärus tähendab seda, et Statistikaameti tehtud riiklik statistika kajastab võimalikult tõetruult, täpselt ja järjepidevalt tegelikku olukorda ning et andmeallikad ja statistika tegemise meetodid valitakse teaduslike kriteeriumide alusel.

Objektiivsus tähendab statistika süstemaatilist ja mõjutusteta tegemist, mis eeldab ametialaste ja eetikareeglite järgimist ning tegevuse läbipaistvust nii tarbija kui ka andmeesitaja jaoks.

Seega on riikliku statistika kuuest kvaliteedikriteeriumist (erapooletus, usaldusväärus, objektiivsus, ametialane sõltumatus, tasuvus ja statistiline konfidentsiaalsus) esile toodud kaks, mis koondavad ülejäänuid. Näiteks ei saa olla usaldusväärne ilma erapooletuse ja tarbijate võrdse kohtlemiseta või valida statistika tegemise meetodeid ametialase sõltumatuseta või eeldada, et andmeesitajad usaldavad Statistikaameti kasutusse oma andmed, kui me ei pea kinni statistilisest konfidentsiaalsusest.

Statistikaamet pakub infot Eesti kohta. Et Statistikaamet on Euroopa statistikasüsteemi (ESS) osa, on tema ülesanne pakkuda riiklikku statistikat Eesti kohta ka väljaspool Eestit. ESS on partnerlus, mis koosneb liikmesriikide statistikaametitest ja Eurostatist. Üldjuhul Eurostat ise statistikat ei tee, vaid koondab liikmesriikides tehtut. See partnerlus tagab ESSis tehtava statistika võrreldavuse ajas ja ruumis. Peale Euroopa Liidu esitab Statistikaamet Eesti statistikat veel paljudele rahvusvahelistele organisatsioonidele, nagu ÜRO, OECD jpt.

Peale selle on Statistikaamet Euroopa statistika vahendaja Eesti tarbijale, kasutades oma kogemust ja teadmisi.

Visioon

Visioon on vaade tulevikku, mis näitab, milliseks kavatakse asutus areneda.

Riiklik statistika on usaldusväärse info esmane allikas.

Olukorras, kus tekkiva ja kättesaadava info hulk üha kiiremini suureneb, muutub aina olulisemaks info, mille kvaliteeti saab põhjalikumalt kontrollimata usaldada. Mida tegusam on inimene ja mida rohkem on tal vaja otsustada ja oma otsuseid põhjendada, seda kriitilisem on vajadus usaldusväärse numbriinfo järele. Statistikaameti potentsiaal on rahuldada just sellist ühiskonna vajadust.

Tunnuslause

Teadlikud otsused!

Tunnuslauset ehk *slogan*it kasutame Statistikaameti toodete ja teenuste tutvustamisel ning reklaammaterjalidel.

Põhiväärtused

Statistikaameti missiooni ja visiooni elluviimisel lähtume otsustamisel ja suhtlemisel huvigruppidega kolmest põhiväärtusest.

- Usaldusväärus
- Koostöö
- Uuenduslikkus

Väliste huvigruppide all mõistame kliente ja partnereid. Statistikaameti kliendid on andmeesitajad ja statistika-tarbijad. **Andmeesitajad** on ettevõtted, asutused, organisatsioonid jt majandusüksused, sh kõikvõimalikud riiklikud ja eraõiguslikud andmekogud, ning füüsilised isikud. Majandusüksustele on riikliku statistika tegemiseks andmete esitamine kohustuslik, füüsilistele isikutele üldjuhul vabatahtlik.

Statistikatarbija on kogu ühiskond. Tarbijate liigitusi on mitmeid, nt kolmene jaotus: lai avalikkus (üldjuhul ajakirjanduse vahendusel ise seda tarbimist teadvustamata), spetsialistid (nt ajakirjanikud, ministereeriumide ametnikud, ettevõtete turundusspetsialistid, Eurostat) ja teadlased (vajavad eriti üksikasjalikke andmeid põhjalike selgitustega).

Statistikaameti **partnerid** on Eesti Pank, statistikanõukogu, Rahandusministeerium, Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskus, Riigi Tugiteenuste Keskus, IT-arendajad jpt.

Teadvustamist väärrib asjaolu, et Statistikaameti puhul võib üks ja sama isik või asutus olla nii andmeesitaja kui ka statistikatarbija, aga ka partneri rollis.

Usaldusväärsus

Usaldusväärsuse all mõtleme Statistikaametis järgmist:

- meie tehtud statistika tugineb teaduslikult põhjendatud ja rahvusvaheliselt tunnustatud meetodikale
- selgitame kasutatud meetodikat ja avaldatud statistikat
- meie tehtud statistika on tarbijatele võrdselt kättesaadav
- oleme oma töös erapooletud ja sõltumatud
- meie tegevus on eetiline ja läbipaistev
- meile usaldatud andmed on kindlalt kaitstud
- meie töötajad on oma ala motiveeritud meistrid

Koostöö

Koostöö all mõtleme Statistikaametis järgmist:

- oleme suhtlemises avatud ja otsekohesed
- näeme ette tarbija vajadusi ja reageerime kiiresti
- arvestame oma töös andmeesitajate tagasisidet
- osaleme riigisisises ja rahvusvahelises statistikakoostöös
- meie töötajate koostöö on ühiste eesmärkide täitmise oluline eeldus
- peame oma lubadustest kinni

Uuenduslikkus

Uuenduslikkuse all mõtleme Statistikaametis järgmist:

- meie töötajate arvamus ja initsiatiiv on Statistikaameti arengu alus
- statistika arendamisel, tegemisel ja levitamisel kasutame ajakohast tehnoloogiat
- võtame kasutusele andmelaol põhineva statistika integreeritud tootmise mudeli
- mitmekesistame statistika esitust või võtame kasutusele uusi levikanaleid
- taotleme igas töölõigus kvaliteeti ja efektiivsust

Peamised eesmärgid

Statistikaameti peamine ülesanne on tagada riigi baasstatistika, s.o teha riikliku statistika programmis olevad statistikatööd, avaldades VV korralduses kokkulepitud väljundnäitajad. Ressursside piiratus eeldab nende üha efektiivsemat kasutamist. Suurenenud efektiivsuse arvelt on võimalik parandada teenistujate palgataset. Samas on selge, et peamiselt efektiivsust taotledes võib riikliku statistika kvaliteet sedavõrd kannatada, et see infoliik muutub potentsiaalse tarbija jaoks väärtusetuks. Olukorras, kus tarbijale vajalik statistikatöö statistikaprogrammi ei mahu, sest puudub piisav avalik huvi, peab tal olema võimalus töö oma raha eest tellida. Selleks peab Statistikaamet arendama välja tellimustööde tegemise võimekuse ja kirjeldama tarbijale arusaadavad teenused tellimustööde esitamiseks. Seejuures ei tohi tellimustööde tegemine segada statistikaprogrammi koostamist ega täitmist.

Käimasoleval strateegiaperioodil panustab Statistikaamet kahes suunas: et riiklik statistika kajastaks tarbijatele huvipakkuvat ehk **asjakohaseid** valdkondi, tagades järjepidevuse ka pikemas perspektiivis (aegpidevuse), ning teeks seda **arusaadavalt** ja võimalikult **kiiresti**.

Seega on Statistikaametil aastateks 2013–2018 viis peamist eesmärki.^a

- Teha arusaadavat ja asjakohast statistikat
- Mõõta muutusi kiiresti
- Tagada riigi baasstatistika
- Tagada ressursside efektiivne kasutus
- Arendada tellimustööde tegemise võimekust ja teenuseid

^a Vt strateegiakaardil kliendi- ja finantsvaade.

Eesmärk 1. Teha arusaadavat ja asjakohast statistikat

Eesmärgi saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase	Sihttase				
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tarbijate vajadustega arvestamine ^a	6,9 ^b	≥ 7	≥ 7	≥ 7	≥ 7	≥ 7
SA usaldusväärsus	8,0 ^b	≥ 7	≥ 7	≥ 7	≥ 7	≥ 7
Rahvusvaheliste missioonide hinnangud	Vastab nõuetele	Vastab nõuetele	Vastab nõuetele	Vastab nõuetele	Vastab nõuetele	Vastab nõuetele
Meediakajastused	7 853 ^c	≥ 6 000	≥ 6 000	≥ 8 000	≥ 8 000	≥ 10 000
Statistika andmebaasi külastused ^d	242 257	+10%	+20%	+20%	+10%	+10%

^a Põhitarbijate hinnang tarbijauuringus kümnepunktiskaalal.

^b 2011. aasta andmed.

^c Meediakajastuste koguarvust 21% on 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse teemal.

^d Külastus on kasutaja külastuskord veebilehel (veebilehel alustatud sessioon). Kui kasutaja vähemalt 30 minuti jooksul lehel midagi ei tee, loetakse külastus lõppenuks ja kasutaja järgmine tegevus veebilehel on juba uus külastuskord. Kui kasutaja lahkub veebilehelt, kuid külastab lehte 30 minuti jooksul uuesti, läheb see arvesse ühe külastusena.

Eesmärk 2. Mõõta muutusi kiiresti

Eesmärgi saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase	Sihttase				
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andmete ajakohasus ^a	7,2 ^b	≥ 7	≥ 7	≥ 7	≥ 7	≥ 7
Teabenõuetele ja tellimustöödele vastamise kiirus ^a	7,7 ^b	≥ 7	≥ 7	≥ 8	≥ 8	≥ 8
Ajakohasus ^c statistikatöö kaupa	Kokkuvõtte eraldi failis	Lühenemine	Lühenemine	Lühenemine	Lühenemine	Lühenemine

^a Põhitarbijate hinnang tarbijauuringus kümnepunktiskaalal.

^b 2011. aasta andmed.

^c Ajavahemik vaatlusperioodi lõpust avaldamiseni.

Eesmärk 3. Tagada riigi baasstatistika

Eesmärgi saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase	Sihttase				
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Avaldamiskalendrist kõrvalekaldumine	9 (sh 4x varem)	0	0	0	0	0
Täitmata ELi määrused	9	0	0	0	0	0
Tarbijatele tegemata tööde maksumuse osatähtsus SA eelarves	3,9% ^a	0%	0%	0%	0%	0%

^a 2013. aastal jäi tarbijatele tegemata kolm ELi määrusega kohustuslikku statistikatööd (äriteenuste tootjahinnaindeksi arendus, pensionide satelliitkonto, ESA 2010 andmeedastusprogrammi juurutamine) ja kuus muud tööd (haldusandmete laialdasem kasutamine, sõiduautode kasutamine, väliskülalised Eestis, 1989. aasta rahvaloenduse andmete geokodeerimine, tööjõu arvepidamine, aegridade taastamine). Nende tööde kogumaksumus oli 352 000 eurot ja SA eelarve oli 8 943 600 eurot.

Eesmärk 4. Tagada ressursside efektiivne kasutus

Eesmärgi saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase	Sihttase				
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Statistikatööde tegemiseks kulunud aeg ^a	Aastate kokkuvõtted eraldi failis	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%
Väljundnäitajaid töötaja kohta	Ei mõõdetud					
Väljundnäitajaid eelarve euro kohta	Ei mõõdetud					

^a Tööaja analüüsi süsteemis Timelogic märgitud tegelikult töötatud tunnid statistikatöö kaupa (2012. aasta statistikatööde loetelu mahu järgi).

Eesmärk 5. Arendada tellimustööde tegemise võimekust ja teenuseid

Eesmärgi saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase	Sihttase				
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Täidetud tellimustööde osatähtsus eelarves	2,2%	≤ 10%	≤ 10%	≤ 10%	≤ 10%	≤ 10%

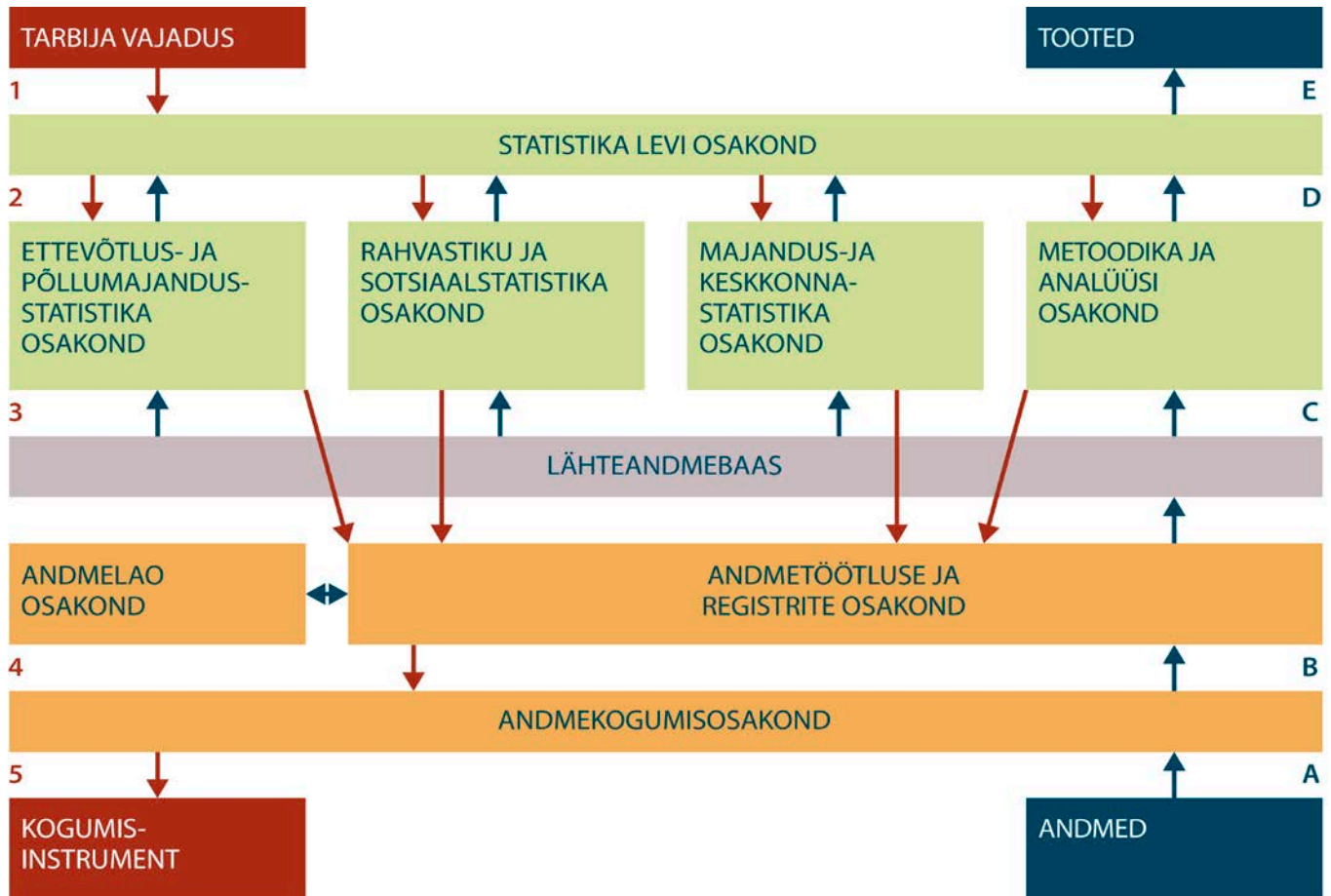
Peamised tegevussuunad

Statistikaameti töökorraldus on protsessipõhine – ühe osakonna väljund on teise osakonna töö sisend.

Linnulennul on Statistikaameti tööprotsess järgmine. Statistika levi osakond selgitab välja ja konsolideerib tarbijate vajaduse (1), mille valdkonnastatistika osakonnad kirjeldavad statistikatööde kaupa väljundnäitajate statistika-programmi (2). Seejärel leiab andmetöötuse ja registrite osakond nende väljundnäitajate saamiseks vajalikud sisendnäitajad (3), määrab kindlaks küsitelavad ja koostab kogumiseks küsimustikud jms (4). Andmelao osakond teostab küsimustikud, töötusprogrammid ja andmelao (5). Andmekogumisosakond teavitab küsitelavaid tekkinud andmeesitamiskohustusest (6). Andmeesitajad täidavad küsimustikud või saadavad andmed ülekande-programmiga andmekogumisosakonda, kes neid selles töös vajadusel toetab (A), aga ka andmeid täpsustab ja kontrollib. Andmetöötuse ja registrite osakond töötleb andmed (nt töötab välja andmete kontrolli reeglid, haldab uuringute üldkogumeid ja valimeid, käsitleb erindeid, arvutab kaalud jms) (B) ja paneb need koos kvaliteediraportiga lähteandmete lattu (C), kust valdkonnastatistika osakonnad neid statistika arvutamiseks ja väljundite koostamiseks kasutavad (D). Metoodika ja analüüsi osakond erineb teistest statistikaosakondadest selle poolest, et tegeleb n-õ regulaarse tootmise asemel valdavalt uute meetodite rakendatavuse katsetamise ja ühekordsete programmiväliste statistikatöödega, aga toetab metoodiliselt ka kõiki Statistikaameti osakondi. Statistika levi osakond tagab kanalid (statistika andmebaas, veebileht, trükised jms) väljundi tarbijatele kättesaadavaks tegemiseks ning nõustab neid statistika tarbimisel (E). Nimetatud osakondi toetavad metaandmete osakond, arenduste osakond ja üldosakond.

Strateegiliste eesmärkide elluviimiseks on Statistikaamet kavandanud kolmteist peamist tegevussuunda.^a Iga tegevussuuna puhul on määratud tegevuse eestvedamise eest vastutav osakond, mis ei tähenda aga seda, et nimetatud osakond saaks ilma teiste osakondade panuseta vastavat tegevust teha.

^a Vt strateegiakaardil protsessi- ja arenguvaade.

Tegevussuund 1. Tunda tarbija vajadusi

Statistikaamet ei tee riiklikku statistikat enda jaoks, vaid vastavalt tarbija soovidele ja vajadustele. Ei ole aga olemas universaalset tarbija vajadust, vaid väga erinevate vajadustega tarbijad. Et neid vajadusi välja selgitada, tuleb tarbijad segmentida ja nende segmentide vajadusi tundma õppida, tehes selleks tarbijauuringuid, korraldades fookusgrupe, süstematiseerides tarbijate tagasisidet, kohtudes avaliku huvi esindajatega, tundes kehtivate ja ettevalmistatavate ELi määruste sisu jms. Seejuures on oluline teada ka tarbijate tulevase vajadusi.

Selle tegevussuuna eestvedaja on statistika levi osakond (SLO).

Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase			Sihttase		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Uute toodete ja teenuste arendamiseks tehtud ettepanekud	10	Suurenemine	Hoida taset	Suurenemine	Hoida taset	Suurenemine
Tarbijate tehtud ettepanekud	188	Suurenemine	Suurenemine	Hoida taset	Hoida taset	Suurenemine
Tarbijate vajaduste selgitamiseks toimunud kohtumised (nt fookusgrupp)	2	Suurenemine	Suurenemine	Hoida taset	Hoida taset	Suurenemine

- Vaadata üle toodete ja teenuste hinnastamise põhimõtted – 2014
- Määrata olulisemate toodete ja teenuste sihtgrupi profiil – 2014
- Juurutada toodete ja teenuste disaini protsess – 2015
- Luua olulisemate toodete ja teenuste elutsükli jälgimise ja arendamise süsteem – 2015
- Vaadata üle toodete ja teenuste kataloog lähtuvalt sihtgruppide vajadustest ja vajadusel seda täiendada – 2015

Tegevussuund 2. Rakendada innovaatilisi meetodeid

Tarbijate üha kasvavate vajaduste rahuldamiseks saab tehnoloogilisi võimalusi ja teaduse arengut kasutades samade ressurssidega rohkem ja mitmekesisemat statistikat teha. Statistikaamet ei pretendeeri siinkohal päris uute meetodite väljatöötamisele, vaid panustab mujal väljatöötatu kohandamisele. Selleks tuleb meetodika arenguga kursis olla, uusi meetodeid Eesti tingimustes katsetada, teha nn eksperimentaalstatistikat ja seejärel tulemus regulaarstatistika tegemisse juurutada. Innovatsioon, nt mobiilpositsioneerimise põhjal turismistatistika tegemine, eeldab lisainvesteeringut.

Selle tegevussuuna eestvedaja on meetodika ja analüüsi osakond (MAO).

Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase			Sihttase		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Arendusprojektidele (sh grandid jms) kulunud aeg	103 100 h	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine
Ettevalmistusele (1.–3. ja 8. etapp) kuluva aja osatähtsus põhiprotsessi koguajas	17,6% ^a	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine

^a 2013. aastal kulus ettevalmistusele 61 224 h ja kogu põhiprotsessile 347 643 h.

- Uuendada meetodikat
 - leibkondade energiatarbimise jaotuse modelleerimine – 2015
 - tööturu kuiste hinnangute meetodika – 2015
 - erindite leidmise ja käsitlemise meetodika – 2016
 - võtta ELi-sisese kaupade saabumise statistika tegemiseks kasutusele teiste liikmesriikide kaupade lähetamise andmestik – 2016
 - majandusüksuste kalendriaasta profiili meetodika – 2016
- Käivitada küsitluslabor – 2016
- Laiendada administratiivsete andmeallikate kasutust
 - kujundada palgastatistika tegemine ümber Maksu- ja Tolliameti andmestikule – 2015
 - võtta energiastatistika tegemisel kasutusele Keskkonnaministeeriumi ning Maksu- ja Tolliameti andmestikud – 2016
 - täiendada majandusaasta aruannete andmete kasutamise meetodikat – 2016
- Võtta kasutusele suurandmed
 - energiastatistika tegemisel kasutada Eleringi energia tarbimise andmestikku – 2016
 - turismistatistikas kasutada mobiilpositsioneerimise andmeid – 2016
 - kasutada kaardimaksete andmeid turistide kulutuste hindamisel – 2017
 - välja töötada ja täiendada registripõhise rahva ja eluruumide loenduse (REGREL) meetodika, sh hinnata mobiilpositsioneerimise andmete jms kasutamise võimalusi Eesti elanike elukoha täpsustamisel – 2017
 - moderniseerida majandusüksuste statistika (FRIBS^a) – 2017

Tegevussuund 3. Arendada tooteid

Tarbijate vajaduste tundmine ja innovaatiliste meetodite kasutuselevõtt loob eelduse uusi statistikatooteid arendada. Sellised tooted on näiteks Maksu- ja Tolliameti andmete põhjal palgastatistika tegemine, ELi määruse alusel arvepidamiste koostamine, Statistikaameti veebilehelt andmeid uuendav nutirakendus jms. Uued statistika-tooted kirjeldatakse statistikatööna statistikaprogrammis.

2014. aastal jäid statistikaprogrammist välja juba jõustunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 691/2011 (Euroopa keskkonnamajandusliku arvepidamise kohta) järgsed statistikatööd keskkonnamaksude arvepidamine ja materjalivoo arvepidamine, mille puhul on iga-aastane kontode loomine kohustuslik. Statistikaameti siht on lisada

^a FRIBS – *framework regulatsion integrating business statistics*

need tööd statistikaprogrammi esimesel võimalusel. Lähiajal (2014) võetakse vastu keskkonnamajandusliku arvepidamise määruse muudatus, mille jõustumisel tuleb statistikaprogrammi lisada veel kolm uut statistikatööd: keskkonnamajandusliku arvepidamise, keskkonnakaitsekulutuste ja energia arvepidamine.

Euroopa keskkonnamajandusliku arvepidamise määruses 691/2011 on loetletud seitse uut moodulit (näiteks metsanduse ja vee arvepidamine), mille lisamine statistikaprogrammi ja selle kiirus sõltuvad ühelt poolt komisjoni ettepanekutest ja Eurostati meetodikaarendustest, teiselt poolt aga kohaliku tarbija vajadustest ja huvist. Keskkonnastatistika on aga valdkond, mille järele kasvab ühiskonna vajadus kiiremini kui teiste valdkondade puhul.

Selle tegevussuuna eestvedajad on valdkonnastatistika osakonnad (VSO).

Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase			Sihttase		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Uued statistikatööd	13	Hoida taset	Hoida taset	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine
Parendatud statistikatööd	Ei mõõdetud	Hoida taset	Hoida taset	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine
Täidetud tellimustööde maksumus	199 700 eurot	Hoida taset	Hoida taset	Hoida taset	+20%	+20%

- ELi otsekohalduvatel õigusaktidel ja rahvusvahelistel lepingutel lähtuvad uued statistikatööd
 - juurutada Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi uus meetodika (ESA 2010) rahvamajanduse arvepidamise näitajate aegreas 2000–2014 (MKSO) – 2014
 - töötada välja ja juurutada omaniku poolt asustatud eluaseme hinnaindeks (OOH) (MKSO) – 2014
 - juurutada Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi uus meetodika (ESA 2010) rahvamajanduse arvepidamise näitajate aegreas 1995–1999 (MKSO) – 2015
 - juurutada keskkonnamaksude arvepidamine (MKSO) – 2015
 - juurutada materjalivoo arvepidamine (MKSO) – 2015
 - töötada välja ja juurutada põllumajandusmaa ostu-müügi- ja rendihindade statistika (EPSO) – 2015
 - töötada välja ja juurutada keskkonnakaitsekulutuste arvepidamine (MKSO) – 2015
 - kirjeldada EÜ eelarve omavahendite, kogurahvatulu ja kaalutud keskmise käibemaksumäära statistika meetodika (MKSO) – 2015
 - töötada välja ja juurutada täiskasvanute koolituse uuring isiku tasandil (RSSO) – 2016
 - töötada välja ja juurutada täiskasvanute koolituse uuring ettevõtte tasandil (EPSO) – 2016
 - juurutada Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi uus meetodika (ESA 2010): pensionide satelliitkonto koostamine (MKSO) – 2016
 - juurutada Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi uus meetodika (ESA 2010): lähiajastatistika tähtaegade lühendamise vastavalt andmeedastusprogrammidele (MKSO) – 2016
 - töötada välja ja juurutada keskkonnakaitseteenuseid ja -tooteid tootva sektori arvepidamine (MKSO) – 2016
 - töötada välja ja juurutada äriteenuste tootjahinnaindeksid määrusest tulenevate ja praegu katmata tegevusalade kohta (MKSO) – 2016
 - töötada välja ja juurutada individuaaltarbimise viiekohaline klassifikaator (COICOP) tarbijahinnaindeksites (MKSO) – 2016
 - töötada välja ja juurutada energia arvepidamine (MKSO) – 2017
- Riigisisese tarbija vajadustest lähtuvad uued statistikatööd
 - koostada rahvaloendustevaheline isikupõhine pidev rahvastikuandmestik (RSSO) – 2014
 - koostada rahvastikuprognosid (RSSO) – 2014
 - töötada välja puudega inimeste sotsiaalse lõimumise statistika (RSSO) – 2014
 - mõõta edukust tööturul (RSSO) – 2014
 - töötada välja rahvastikuarengu statistika (RSSO) – 2015
 - mõõta palgaerinevusi ning meeste ja naiste ebavõrdsust tööturul (RSSO) – 2015
 - mõõta teenuste väliskaubandust (EPSO) – 2015

- korraldada REGRELi esimene prooviloendus – 2016
- mõõta mediaanpalka tegevusala, omavalitsusüksuse, ameti, vanuse ja hariduse järgi, pendelrändestatistikat, töökohtade arvu omavalitsusüksuse, tegevusala ja ameti järgi; meeste ja naiste palgalõhet ameti, maakonna ja hariduse järgi (eeldus – koos maksustamisandmetega kogutakse ka statistika tegemiseks vajalikud andmed) (EPSO) – 2017
- koostada statistikaväljaanne „Eesti Vabariik 100“ – 2017
- korraldada REGRELi teine prooviloendus – 2018
- Olemasolevate statistikatööde olulised laiendused (sisetarbijale suunatud)
 - töajõu-uuringu ja sotsiaaluuringu hariduse ja sissetuleku tunnus administratiivandmete põhjal (RSSO) – 2015
 - ettevõtete majandusnäitajad tegevusalagrupi järgi omavalitsusüksuse tasandil (EPSO) – 2016
- Muud tööd eesmärgiga toetada statistika kasutatavust
 - luua Statistikaameti veebilehelt automaatselt andmeid uuendav nutirakendus (SLO) – 2014
 - uuendada veebilehe diagrammide genereerimise lahendus (SLO) – 2014
 - juurutada SDMX-andmestruktuurid rahvamajanduse arvepidamise väljundnäitajate edastamiseks rahvusvahelistele organisatsioonidele (MKSO) – 2015
 - töötada välja ja juurutada makromajandusstatistika tootmiskeskond (RAAS) (MKSO) – 2016
 - avaldada kaardirakenduses uusi andmeid (SLO) – 2018

Tegevussuund 4. Tutvustada tooteid ja teenuseid proaktiivselt

Statistikaamet teeb uusi statistikatooteid ainult nõudluse olemasolul. Kui toode või teenus on kättesaadav, tuleb sellest vastavat tarbijasegmenti (nii aktiivseid kui ka potentsiaalseid tarbijaid) aktiivselt teavitada ning toodet või teenust neile tutvustada. Vajadusel tuleb tarbijaid nõustada.

Selle tegevussuuna eestvedaja on statistika levi osakond (SLO).

Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase		Sihttase			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tarbijakoolitustel osalenud	350	Suurenemine	Suurenemine	Hoida taset	Suurenemine	Hoida taset
Tarbijakoolitused	10	Suurenemine	Suurenemine	Hoida taset	Suurenemine	Hoida taset
Tooteid ja teenuseid tutvustavad kohtumised	49	Hoida taset	Suurenemine	Hoida taset	Hoida taset	Hoida taset
Tooteid ja teenuseid tutvustavatel kohtumistel osalenud	1500	Hoida taset	Suurenemine	Hoida taset	Suurenemine	Hoida taset

- Koostada toodete ja teenuste levistrateegia, sh tasulised tooted ja teenused – 2014
- Tutvustada tarbijatele uue andmebaasi tarkvara (.Stat) eeliseid ja kasutamist, sh avaandmete võimalusi – 2015
- Luua võimalus veebilehele ja "Eesti statistika" nutirakendusse andmete võtmiseks .Stat andmebaasist – 2015
- Koostada Statistikaametis välja töötatud rakenduste (eSTAT, iMeta, VAIS jms) tutvustavad materjalid eesti ja inglise keeles – 2016
- Töötada välja ja rakendada majandusüksuste andmeesitajate teavitamise ja koolitamise süsteem – 2017
- Tõhustada koostööd venekeelse meediaga ja avaldada pressiteated vene keeles – 2017
- Töötada välja rakendus „Minu statistika“ – 2017
- Töötada välja tarbijakoolituste süsteem – 2018

Tegevussuund 5. Rakendada tõhus planeerimissüsteem

Protsessipõhine töökorraldus eeldab senisest tõhusamat planeerimist, sest kui üks osakond oma tööetapi lõpetab, peab teine osakond olema valmis selle tulemi vastu võtma ja sellega edasi töötama. Kui tulem jääb ootele, ei muuda protsessipõhine töökorraldus tööd efektiivsemaks ja statistikatöö tegemist lühemaks, vaid hoopis pikemaks. Statistikaprogrammis olevate statistikatööde vahele on võimalik planeerida töid (nn programmivälised ehk tellimustööd), mis ei ole pakkunud nii suurt avalikku huvi, et oleksid mahtunud statistikaprogrammi ja seepärast tuleb rahastada tellijal endal, või ei olnud Statistikaametil programmi koostamise ajal töö toimumise kohta teavet (näiteks ELi rahastatavad grandid). Tellimustööde tegemise võimekus tähendab aga seda, et igale potentsiaalsele tellijale on võimalik öelda, millal ja kui kiiresti saab tema tellimuse täita.

Selle tegevussuuna eestvedaja on statistika levi osakond (SLO).

Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase			Sihttase		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Põhiprotsessi tähtaegselt lõppenud etappide osatähtsus	Ei mõõdetud	≥ 90%	≥ 90%	≥ 90%	≥ 90%	≥ 90%
Tähtaegselt täidetud tellimustööde osatähtsus	95%	≥ 90%	≥ 90%	≥ 90%	≥ 90%	≥ 90%
Kahe tööpäeva jooksul täidetud teabenõuete osatähtsus	86%	≥ 95%	≥ 95%	≥ 95%	≥ 95%	≥ 95%

- Välja töötada operatiivplaneerimise süsteem – 2014
- Valida ja juurutada operatiivplaneerimise tarkvara – 2015
- Viia statistikaprogrammi planeerimine kooskõlla eelarve planeerimisega – 2015

Tegevussuund 6. Kirjeldada statistikatööd metainfosüsteemis

Metaandmete juhitav infosüsteem eeldab, et statistikatöö parameetrid on kirjeldatud. Statistikaamet on selleks otstarbeks arendanud metainfosüsteemi iMeta.

Metaandmete standardne kirjeldamine loob eelduse Statistikaameti kogutud ja töödeldud andmete arhiveerimiseks, kui need enam aktiivses kasutuses ei ole. Sellega leevendatakse riski, et seni hajusalt ja eri kujul hoitavad andmekirjeldused ja vaid inimeste peas olev teadmus kaob (nt seoses spetsialisti pensionile jäämisega) ning nimetatud andmeid ei saa enam statistika tegemiseks kasutada.

Selle tegevussuuna eestvedaja on metaandmete osakond (MO).

Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase			Sihttase		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Registrimuutujatega statistikatööde osatähtsus ^a	Ei mõõdetud	30%	70%	100%	100%	100%
Kuubimuutujatega statistikatööde osatähtsus ^b	Ei mõõdetud	20%	60%	80%	100%	100%

^a Nende statistikatööde osatähtsus, millele on metainfosüsteemis kirjeldatud registrimuutujad.

^b Nende statistikatööde osatähtsus, millele on metainfosüsteemis kirjeldatud kuubimuutujad.

- Kirjeldada ja standardida statistikatööde metaandmed (sh muutujad, loendid, klassifikaatorid)
 - kõik VVISiga ja eSTATiga kogutavad statistikatööd – 2014
 - kõigi VVISiga ja eSTATiga kogutavate statistikatööde varasemad perioodid – 2015
 - 50% ülejäänud statistikatöödest – 2015
 - kõik ülejäänud statistikatööd – 2016
 - kõigi ülejäänud statistikatööde varasemad perioodid – 2017

Tegevussuund 7. Standardida protsessid

Statistikatööde metaandmete standardne kirjeldamine loob eelduse eri statistikatööde puhul kasutatavaid protsesse ja nende etappe analüüsida ja võimalusel standardida. Standarditud protsessiosad peaksid kulgema kiiremini ja nõudma vähem ressursi. Protsesside standardimine loob eelduse 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse ning registripõhise loenduse ettevalmistamise jaoks arendatud infosüsteemide efektiivseks juurutamiseks.

Selle tegevussuuna eestvedaja on andmetöötuse ja registrite osakond (ARO).

Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase			Sihttase		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Detailselt kirjeldatud põhiprotsessi alamprotsesside osatähtsus	Ei mõõdetud	5%	20%	40%	60%	80%
Avaldatud kvaliteedinäitajatega statistikatööde osatähtsus	10%	15%	25%	40%	70%	100%

- Analüüsida ja automatiseerida protsessid ning töötada välja kvaliteedinäitajad
 - kõik VVISiga ja 40% eSTATiga kogutavatest statistikatöödest – 2016
 - kõik ülejäänud eSTATiga kogutavad ja 50% ülejäänud statistikatöödest – 2017
 - kõik ülejäänud statistikatööd – 2018

Tegevussuund 8. Juurutada uus infosüsteem

Statistikaamet on arendanud 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse tarbeks ning registripõhise loenduse ettevalmistamisel uue infosüsteemi, mis on võimalik kasutusele võtta ka teiste statistikatööde tegemisel. Selle infosüsteemi juurutamine on statistika tegemise kiirendamise ja andmelao loomise eeldus.

Uue infosüsteemi juurutamine on strategiaperioodi 2013–2018 esimene prioriteet, mille elluviimine võtab aastatel 2014–2015 kogu Statistikaameti arendusressursi. Seetõttu jõuab Statistikaamet sel perioodil toodete arendamisega tegeleda minimaalselt.

Selle tegevussuuna eestvedaja on andmetöötuse ja registrite osakond (ARO).

Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase			Sihttase		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Uuele tootmisprotsessile üle viidud statistikatööde osatähtsus	0%	5%	15%	40%	70%	90%
Lähteandmebaasi pealt tehtud kuupide osatähtsus avaldatud kuupides	0%	2%	10%	35%	60%	70%

- Juurutada .Stat kõigis statistikatöödes – 2014
- Juurutada uus isikute statistiline register, kõik VVISiga ja 40% eSTATiga kogutavatest statistikatöödest kuni väljundini – 2015
- Juurutada uus majandusüksuste statistiline register, kõik ülejäänud eSTATiga kogutavad ja 50% ülejäänud statistikatöödest kuni väljundini – 2016
- Juurutada kõik ülejäänud statistikatööd (v.a makromajandusstatistika tööd) kuni väljundini – 2017
- Juurutada kõik makromajandusstatistika tööd kuni väljundini – 2018

Tegevussuund 9. Luua statistika andmeladu

Statistika andmeladu sisaldab Statistikaameti kogutud ja töödeldud andmeid süstematiseeritud ja kirjeldatud kujul. Selline andmeladu muudab hõlpsamaks andmete taaskasutuse, võimaldades andmelaos olevaid andmeid kombineerida ja linkida ning niiviisi kiiresti vajalikku statistikat teha ehk luua olemasoleva info põhjal täiesti uut teadmust.

Andmelao loomine on võimalik koos uute infosüsteemide juurutamisega ja peaks statistika tegemist senisest efektiivsemaks muutma, vabastades ressursse uute toodete ja teenuste arendamiseks, aga ka Statistikaameti palgataseme tõstmiseks.

Selle tegevussuuna eestvedaja on andmelao osakond (ALO).

Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase			Sihttase		
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andmelattu viidud statistikatööde osatähtsus	Ei mõõdetud	10%	15%	40%	70%	90%

- Koostada andmelao visioon – 2014
- Luua andmelao arhitektuur – 2014
- Viia statistikatööde andmed andmelattu
 - kõik VVISiga ja 40% eSTATiga kogutavatest statistikatöödest – 2015
 - kõik ülejäänud eSTATiga kogutavad ja 50% ülejäänud statistikatöödest – 2016
 - kõik ülejäänud statistikatööd (v.a makromajandusstatistika tööd) – 2017
 - kõik makromajandusstatistika tööd – 2018
- Varasemate statistikatööde andmete viimine andmelattu
 - kõik VVISiga ja 40% eSTATiga kogutavatest statistikatöödest – 2016
 - kõik ülejäänud eSTATiga kogutavad ja 50% ülejäänud statistikatöödest – 2017
 - kõik ülejäänud statistikatööd (v.a makromajandusstatistika tööd) – 2018
- kõik makromajandusstatistika tööd – 2018
- Luua tehniline valmisolek riikliku andmearhiivi loomiseks – 2018

Tegevussuund 10. Vähendada andmeesitajate tunnetatud koormust

Riikliku statistika tegemine on võimalik ainult siis, kui andmeesitajad annavad enda kohta Statistikaametile infot ehk andmeid. Andmete andmine põhineb usaldusel, et neid kasutatakse ainult riikliku statistika tegemiseks, ja usul, et Statistikaamet loob nende põhjal uut infot, mis on ühiskonnale või kindlale sihtgrupile vajalik.

Andmete esitamise puhul eristatakse sellega kaasnevat kahte sorti halduskoormust: tegelik andmeesituskoormus (kas tuleb esitada senisega võrreldes rohkem, vähem või sama palju andmeid) ja tunnetatud andmeesituskoormus (kui suure tülina tegelik andmeesituskoormus mõjub). Uuringud on näidanud, et tegeliku andmeesituskoormuse suurenemine ei pruugi alati tähendada tunnetatud andmeesituskoormuse suurenemist. Lihtsamad, kuid pikemad küsimustikud on väiksema tunnetatud koormusega. Lisaks võib juhul, kui andmete esitamisest saadavat kasu teadvustatakse, väheneda andmekogumisega seotud tunnetatud andmeesituskoormus. Et statistikatarbijad esitavad andmeid lodusamalt, näitavad Statistikaameti andmeesitajate ja tarbijate uuringud.

Seni on Statistikaamet keskendunud peamiselt andmeesituskoormuse vähendamisele või vähemalt selle suurenemise vältimisele. Andmeesituskoormuse – hoolimata sellest, kas see on tekitatud füüsilisele isikule või majandusüksusele, riiklikule või eraõiguslikule andmekogule – pidev vähendamine tekitab aga paratamatult olukorra, kus tarbijate statistikanõudlust ei ole enam võimalik täita. Niisiis tuleb teadvustada, milline statistika jääks tegemata, kui teatud andmeesitaja oma andmeid ei annaks. Tänapäeva tarbijad aga eeldavad senisest üksikasjalikumalt statistikat üha väiksemate piirkondade kohta. See eeldab sageli hoopis andmeesituskoormuse suurendamist.

Alanud strateegiaperioodil üritab Statistikaamet teadvustada igale andmeesitajale riiklikust statistikast temale või tema ettevõttele tekkivat kasu, seostades kogutud andmed nende põhjal koostatava väljundiga ning pakkudes

andmeesitajatele konkreetset ja operatiivset tagasisidet. Selle suuna arendamiseks osales Statistikaamet 2013. aastal teenuste disaini [projekti](#), mille raames arendati välja teenuse [prototüüp](#), mis leidis väga soodsa vastukaja.

Selle tegevussuuna eestvedaja on andmekogumisosakond (AKO).

Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase		Sihttase			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andmekogudest saadud registrimuutujate osatähtsus	Ei mõõdetud	Ei mõõdeta	Sihtmärgi saab määrata pärast registrimuutujate kirjeldamist	Sihtmärgi saab määrata pärast registrimuutujate kirjeldamist	Sihtmärgi saab määrata pärast registrimuutujate kirjeldamist	Sihtmärgi saab määrata pärast registrimuutujate kirjeldamist
Andmeesitajate koormus (andmeobjektide arv x registrimuutujate arv)	Ei mõõdetud	Ei mõõdeta	Sihtmärgi saab määrata pärast registrimuutujate kirjeldamist	Sihtmärgi saab määrata pärast registrimuutujate kirjeldamist	Sihtmärgi saab määrata pärast registrimuutujate kirjeldamist	Sihtmärgi saab määrata pärast registrimuutujate kirjeldamist
Tunnetatud koormus (hinnang)	Ei mõõdetud	Ei mõõdeta	≥ 7	≥ 7	≥ 7	≥ 7
Aruannete täitmiseks kulunud aeg	63 400 h	+10%	0	-10%	-15%	-15%

- Teavitada andmeesitajaid Statistikaametile esitavate aruannete mahust võrreldes teiste riigiasutustega
 - teavitustekalendri projekt koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga – 2014
 - juurutada andmeesitajate koolitused koos Maksu- ja Tolliametiga – 2014
 - moodustada majandusüksuste nn testgrupp (vabatahtlike sõltumatu arvamuslimidrite grupp, kellelt saada tagasisidet ja kellega koos teha ajurünnakuid) – 2014
 - muuta nn kohvihommikud andmeesitajatega traditsiooniks – 2014
- Lihtsustada andmete esitamist (nt CAWI, CATI osatähtsuse suurendamine, eSTATi kasutusmugavuse parandamine jne) – 2015
- Töötada välja tunnetatud koormuse mõõtmise meetodika ja alustada mõõtmist – 2015
- Siduda sisend väljundiga „Minu statistika“ vahendusel – 2017

Tegevussuund 11. Motiveeritud ja kompetentsed töötajad

Statistikaamet saab strateegilised eesmärgid täita ainult kompetentsete ja pühendunud teenistujate abil. Seepärast tuleb tagada nende motiveerimissüsteem, mis väärtustab strateegiaperioodiks kokku lepitud tegevussuundades panustamist. Kindlasti tuleb koolitada teenistujaid kasutama uusi infosüsteeme ja rakendada statistika tegemise uusi meetodeid. Vajadusel tuleb kompetentseid töötajaid juurde värvata.

Selle tegevussuuna eestvedaja on üldosakond (ÜO).

Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase		Sihttase			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Teenistujate rahulolu indeks	65 ^a	≥ 70	≥ 70	≥ 70	≥ 70	≥ 70

^a Töötajate rahulolu uuring oli aastal 2010.

- Taastada tulemustasu maksmise süsteem – 2014
- Korraldada igal aastal töötajate rahulolu uuring (TROU) ja kavandada parandustegevused – 2014
- Uuendada personalipoliitika ja rakendada see – 2014
- Töötada välja sisekoolituste süsteem – 2014
- Arendada teenistujate tunnustamise süsteemi – 2014
- Juurutada uus dokumendihaldussüsteem – 2017

Tegevussuund 12. Arendada infosüsteeme

Statistikaameti ettevõtetele pakutavad e-teenused on suures osas aegunud ega võimalda strateegias püstitatud eesmärke ning tarbijate ja andmeesitajate ootusi täita. Ühe võimaliku lahendusena on Statistikaamet alustanud uute e-teenuste disainiga. Uute teenuste toetamiseks on vaja alustada ka majandusüksustele mõeldud andmekogumiskeskonna uuendamist. Alanud strateegiaperioodil tuleb arendada uus tarbijahinnaindeksi koostamise infosüsteem alates hinnainfo kogumisest kuni indeksi arvutamiseni. Hinnastatistikas kasutatavate infosüsteemide korrastamise on ette võtnud ka EL. Samuti vajab jätkuinvesteeringuid rahvamajanduse arvepidamise infosüsteem (RAAS).

Uuringuid teevad peale Statistikaameti ka ministeeriumid ja teadusasutused. Uuringute käigus kogutud andmed jäävad aga enamasti uuringu tellinud asutuse kätte ja nende korduvkasutamine teistes uuringutes on keeruline. Mujal maailmas on selle probleemi lahendamiseks loodud n-ö riiklik andmearhiiv, mis kogub eri uuringute andmed kokku, varustab need kvaliteetsete metaandmetega ning võimaldab andmeid korduvkasutada. Eesti oludes võiks selline riiklike statistikategijate, ministeeriumide ja teadusasutuste koostöös loodud andmearhiiv asuda Statistikaametis. Selle loomiseks vajaliku tehnilise võimekuse saavutamine on plaani võetud.

REGRELi meetodikaprojekti tulemusena selgus, et REGRELi tegemiseks vajalikke andmeid kogutakse 16 andmekogusse. Et korraldada prooviloendus täies kavandatud mahus, on vaja nende andmekogude andmete andmehõive ja andmetöötlus automatiseerida.

Nii prooviloenduste kui ka põhiloenduse korraldamine tähendab peale andmetöötlussüsteemi arendamise (investeeringute) ka tootmissüsteemi disaini ning teostust, andmehõivelepingute sõlmimist, statistiliste registrite arendamist ja haldamist, metaandmete haldussüsteemi arendamist ja haldamist, statistika levi rakenduste arendamist.

2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse tarvis ning registripõhise loenduse ettevalmistamisel arendatud infosüsteemid tuleb kohandada ülejäänud statistikatöödele kasutatavaks. Et uute infosüsteemide juurutusplaan on väga pingeline, on äärmiselt oluline pidada kinni IT-arendusprojektides kokku lepitud tähtaegadest. Ressursside piiratust arvestades ei ole enne uute infosüsteemide juurutamist ja statistilise andmelao loomist võimalik tegeleda intensiivse tootearendusega.

Arvestades, et uue infosüsteemi juurutamiseks ei ole Statistikaametil lisaressurssi, s.t paralleelselt tuleb töös hoida nii senine kui ka uus tootmisliin, on väga oluline, et selle pinge kõrval tekiks töötajatel kogemus, et uus infosüsteem muudab töö tõhusamaks ja mugavamaks.

Selle tegevussuuna eestvedaja on arenduste osakond (AO).

Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase		Sihttase			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Investeeringute osatähtsus eelarves	11,5% ^a	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine
Investeeringute osatähtsus eelarves ^b	1,6% ^c	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine	Suurenemine
Sisekliendi rahulolu uute rakendustega	Ei mõõdetud	≥ 7	≥ 7	≥ 7	≥ 7	≥ 7
Tähtaegselt lõpetatud arendusprojektide osatähtsus	Ei mõõdetud	≥ 95%	≥ 95%	≥ 95%	≥ 95%	≥ 95%

^a 2013. aastal oli investeeringuid 1 032 800 euro väärtuses ja eelarve oli 8 943 600 eurot.

^b Ilma RELi ja REGRELita.

^c Grandist finantseeriti eStati arendus 110 000 euro väärtuses, eelarve oli ilma RELi ja REGRELita 6 775 600 eurot.

- Konsolideerida tarkvaraarendus RMITi – 2014
- Töötada välja statistilise infosüsteemi arhitektuur – 2014
- Tagada tehniline valmisolek REGRELi prooviloenduseks – 2015
- Töötada välja ja juurutada makromajandusstatistika tootmiskeskond (RAAS) (MKSO) – 2016

Tegevussuund 13. Tõhusam juhtimine

Statistikaameti tõhusam juhtimine loob eelduse rakendada strateegia ning hoida ja suurendada Statistikaameti töötajate, statistikatarbijate, andmeesitajate jt huvigruppide rahulolu. Tulemuspõhise juhtimise abil tuleb panna teenistujatest talendid särama, muuta riikliku statistika tegemine andmelaopõhiseks (sisemiselt tööprotsessi ümber korraldades ja väljastpoolt andmeanalüüsi konsolideerides), viia Statistikaameti tulud ja kulud tasakaalu (tagades baasstatistika ja võimaldades teha tasulist statistikat), muuta statistikategemine jätkusuutlikuks (hoides asjakohasuse, kiiruse ja maksumuse tasakaalu).

Selle tegevussuuna eestvedaja on Statistikaameti juhtkond.

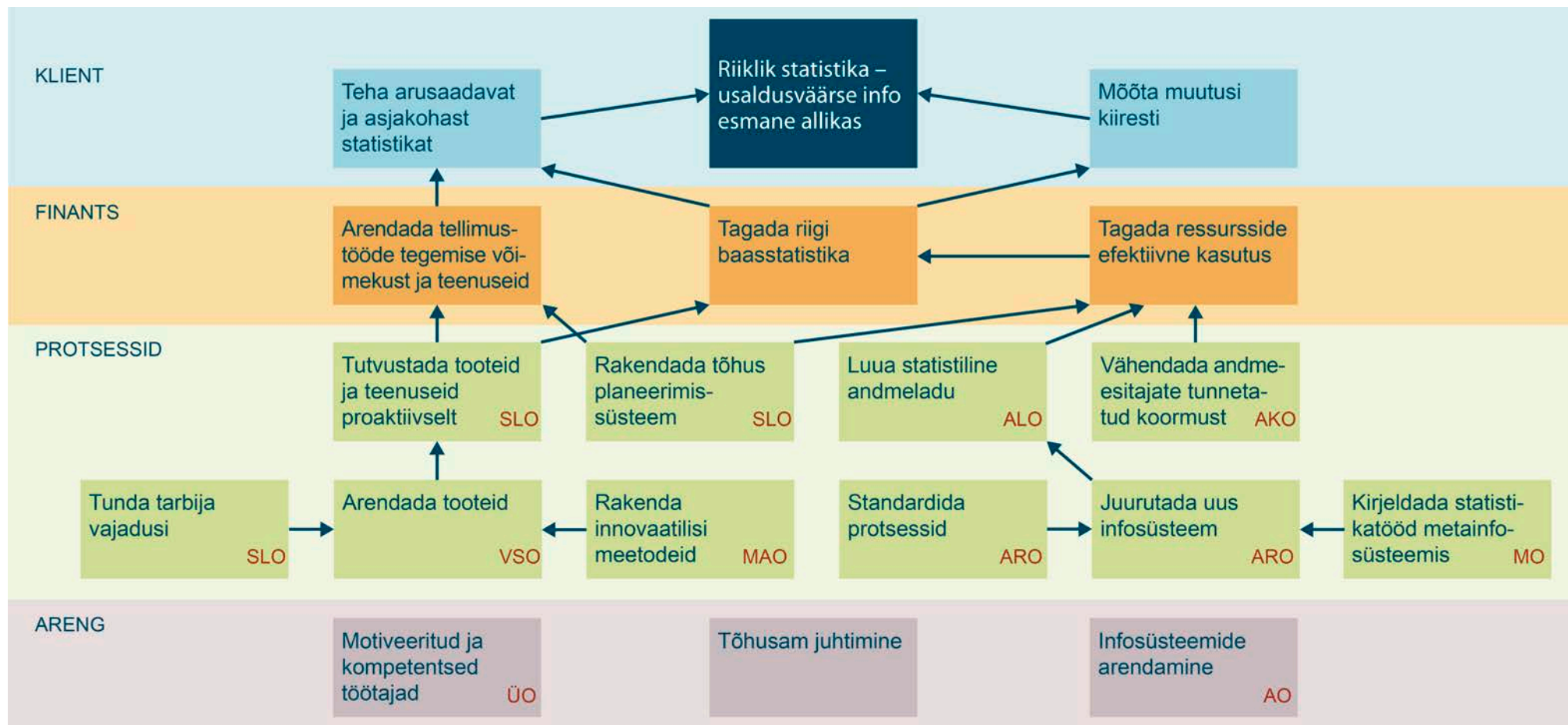
Saavutamise indikaatorid ja sihttasemed

Indikaator	Algtase	Sihttase				
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Paindliku tööaja kokkuleppe sõlminud teenistujate osatähtsuse kasv	Lepinguid ei sõlmitud	10%	10%	10%	10%	10%
Teenistujate keskmise palga osatähtsus avaliku sektori Tallinna ja Harjumaa palgas tööpereti	75%	≥ 77%	≥ 79%	≥ 84%	≥ 89%	≥ 95%
Voolavus ^a	10,4%	≤ 9%	≤ 8%	≤ 7%	≤ 7%	≤ 7%

^a Töölt lahkunute arv on jagatud töötajate keskmise arvuga ja korrutatud sajaga. Arvestatakse ainult omal soovil töölt lahkunuid, s.t poolte kokkuleppel, tähtaja möödumise, katseaja ebarahuldavate tulemuste ja ametikohale mittevastavuse (tööoskus, tervis) tõttu ja surma korral lahkunuid tabel ei kajasta.

- Juurutada paindlik tööaeg – 2014
- Rakendada tulemusjuhtimine struktuuriüksuse tasandil – 2015
- Korraldada riikliku statistika vastavuse hindamine Euroopa statistika tegevusjuhisele – 2015
- Rakendada tulemusjuhtimine töötaja tasandil – 2016
- Viia toodete hinnad vastavusse turuhindadega – 2017
- Valmistuda ELi eesistumiseks statistika valdkonnas – 2017

Strateegiakaart

Strateegia uuendamine

Statistikaameti planeerimiskomitee täpsustab juhtkonna eestvedamisel strateegiat elluviivat arengukava ja näitajate sihttasemeid iga aasta oktoobris-novembris ülejäämiseks aastaks koos eelarve ja statistikaprogrammiga.

Osakondade juhid viivad sõnumid arenguveestluste kaudu töötajateni. Arenguveestluste käigus pannakse paika tööülesanded ja seatakse eesmärgid uueks aastaks.

Arenguveestlustel ja osakondade tasemel täpsustatud eesmärgid tulevad tagasi juhtkonna tasemele ning vajadusel täiendatakse nende põhjal arengukava. Samal ajal pikendatakse tulevikuvaadet vähemalt ühe aasta võrra.

Aprill 2014

Strateegia eesmärkide ja tegevussuundade seosed Euroopa statistika tegevusjuhise näitajatega

	Näitaja 1	Näitaja 2	Näitaja 3	Näitaja 4	Näitaja 5	Näitaja 6	Näitaja 7	Näitaja 8	Näitaja 9
Põhimõte 1. Ametialane sõltumatus: Euroopa statistika usaldatavuse tagab statistikaasutuste ametialane sõltumatus poliitilistest, regulatiiv- ja haldusüksustest ja -asutustest ning erasektorist.									
Põhimõte 2. Volitus andmete kogumiseks: Statistikaasutustel on selge juriidiline volitus Euroopa statistika jaoks vajaliku teabe kogumiseks. Haldusasutusi, ettevõtteid, kodumajapidamisi ja avalikkust võib seadusega kohustada statistikaasutuse nõudel võimaldama ligipääsu andmetele või esitama andmeid Euroopa statistika eesmärgil.									
Põhimõte 3. Ressursside piisavus: Statistikaasutuste käsutuses olevad ressursid on piisavad, et täita Euroopa statistika nõudeid.	E3, T11, T13	E3, E4	E3, E4, T5	E3, E4, T5, T10					
Põhimõte 4. Kvaliteedile pühendumine: Statistikaasutused on pühendunud kvaliteedile. Nad teevad süstemaatiliselt ja regulaarselt kindlaks endi tugevad ja nõrgad kohad, et järjepidevalt täiustada protsesside ja toodete kvaliteeti.		T5, T7, T13	T3, T7	E1, T3, T7					
Põhimõte 5. Statistiline konfidentsiaalsus: Täielikult on tagatud andmeesitajate (kodumajapidamised, ettevõtted, haldusasutused ja muud andmeesitajad) privaatsus, nende esitatava teabe konfidentsiaalsus ja selle kasutamine ainult statistilistel eesmärkidel.									
Põhimõte 6. Erapooletus ja objektiivsus. Statistikaasutused arendavad, teevad ja levitavad Euroopa statistikat, juhindudes teaduslikust sõltumatusest, tegutsedes objektiivselt, pädevalt ja läbipaistvalt ning koheldes kõiki tarbijaid võrdselt.				T4	E3, T4	T4	E3		
Põhimõte 7. Läbimõeldud meetodika: Kvaliteetse statistika alus on läbimõeldud meetodika. Selle jaoks on vaja asjakohaseid vahendeid, menetlusi ja asjatundlikkust.	E1	T6	T3	T6	T11	T11	T2, T3, T11		
Põhimõte 8. Asjakohased statistikamenetlused: Kvaliteetse statistika aluseks on asjakohased statistikamenetlused, mida rakendatakse statistika tegemise igas etapis alates andmete kogumisest ja lõpetades andmete õigsuse kontrolliga.	T2, T10	T2, T7, T10	T2, T5, T7, T10	T2, T7, T10	T2, T7	T2, T7	T2, T10	T2, T10	T2, T10
Põhimõte 9. Andmeesitajatele liigse koormuse tekitamisest hoidumine: Andmeesituskoormus vastab tarbijate vajadustele ega ole andmeesitajate jaoks liiga suur. Statistikaasutused jälgivad andmeesitajate koormust ja seavad eesmärgid selle vähendamiseks aja jooksul.	E3, E4, T10	T10	T10	E4, T10	E4, T10	E5, T9, T10			
Põhimõte 10. Tasuvus: Ressursse kasutatakse tulemuslikult.	E4, T5, T7, T11, T13	E4, T8, T12	E4, T2, T12	E4, T7, T8, T12					
Põhimõte 11. Asjakohasus: Euroopa statistika vastab tarbijate vajadustele.	T1, T4	T1, T3	E1, T1						
Põhimõte 12. Täpsus ja usaldusväärsus: Euroopa statistika kajastab tegelikust täpselt ja usaldusväärset.	T7	T7	T3, T7						
Põhimõte 13. Ajakohasus ja õigeaegsus: Euroopa statistika on ajakohane ja seda avaldatakse õigel ajal.	E2	E2	E2	E2, E3	E2				
Põhimõte 14. Sidusus ja võrreldavus: Euroopa statistika on sisult ja ajaliselt järjepidev ning piirkonniti ja riigiti võrreldav; eri allikatest pärit omavahel seotud andmeid on võimalik kombineerida ja koos kasutada.	T6	T6	T6, T7	T3	T3				
Põhimõte 15. Kättesaadavus ja selgus: Euroopa statistikat esitatakse selgelt ja arusaadavalt, avaldatakse sobival ja otsetarbekohaselt ning see on koos seda toetavate metaandmete ja juhtnõodega kättesaadav erapooletul moel.	E1, E5, T6	E1, T8, T12	E5	E5	E1, T6	E1, T4	E1, T4		

E – SA strateegia eesmärk

T – SA strateegia tegevussuund

	ANDMEESITAJAD	TARBIJAD	PARTNERID	TÖÖTAJAD	FINANTSID	IT-SÜSTEEMID
SISEMINE TUGEVUS	<ul style="list-style-type: none"> Andmed on kaitstud ja konfidentsiaalsus on tagatud. Paberil laekuvate andmete osatähtsus on väike ja kahaneb. 	<ul style="list-style-type: none"> Statistika on nutiseadmetes, sotsiaalmeedias jm. Statistika maht on aastatel 2009–2013 kolmekordistunud. Statistikaprogrammi täitmise õigeaegsus on väga hea. Statistika revideerimise määrad on marginaalsed. Meediakajastuste hulk on suur ja kasvab. 	<ul style="list-style-type: none"> Rahvusvaheliste missioonide hinnangud on olnud positiivsed. Tehtud on EFQM/CAF ja CoP välishindamised. 	<ul style="list-style-type: none"> Oskus andmeallikaid siduda ja töödelda. Korrektne värbamisprotsess. Toimib mentorluse süsteem. Rahulolu töökeskkonnaga on suurenenud. Uues struktuuris on 1/3 võrra vähem juhte. 	<ul style="list-style-type: none"> RELI ja REGRELi eelarved võimaldasid investeeeringuid. Toimib tegevuspõhine kuluarvestus. 	<ul style="list-style-type: none"> Põhiprotsessi toetav ja metaandmete juhitav infosüsteem on juurutamisel. SA on OECD .Stati konsortsiumi liige.
SISEMINE NÕRKUS	<ul style="list-style-type: none"> Küsimustike arendamiseks ei ole võetud piisavalt meetmeid (nt testimine küsitluslaboris). 	<ul style="list-style-type: none"> Statistikaprogramm ja eelarve koostatakse eri ajal. Tarbijakoolitused hõlmavad väikese osa tarbijaid. 	<ul style="list-style-type: none"> Senine koostöökogemus RMITiga on loonud SAs negatiivse eelhäälestuse. 	<ul style="list-style-type: none"> Sisemise efektiivsuse suurendamiseks on vaja töötajate ümber/täiendusõpet. Välislahetustel ja koolitustel käimise piiratus pärsib arengut. Kesine sisekoolituste potentsiaali kasutamine. Madal palgatase. Uute teenistujate värbamine keeruline. Noored ei jää püsima. 	<ul style="list-style-type: none"> Põhieelarve on jäänud samale tasemele ja selles ei ole raha investeeeringuteks. REGRELi ettevalmistamiseks on rahastus alates 2015. aastast ebapiisav. 	<ul style="list-style-type: none"> Vananenud infosüsteemid on ebaefektiivsed. Census Hubiga statistika avaldamisel ei tohi olla katkestusi. Juurutamisel olevad infosüsteemid vajavad lisainvesteeeringuid. Infoturbe meetmete rakendamine vajab lisainvesteeeringuid.
VÄLINE VÕIMALUS	<ul style="list-style-type: none"> Võtta kasutusele uued andmeallikad (suurandmed jms). Lisada halduskoormuse vähendamiseks tunnuseid riiklikesse andmekogudesse. Parandada majandusüksuste aruannete tähtaegset esitamist. 	<ul style="list-style-type: none"> Arvutusvõimsuse ja infotöötlemise oskuste kasv suurendab nõudlust statistika järele. Nõudlus statistika järele suureneb, sest oodatakse andmeid rohkemate nähtuste kohta piirkondlikul tasemel ning aina kiiremini. Suurem statistika väärtustamine riigis suurendab nõudlust statistika järele. Luu seaduste mõju hindamise mudel. 	<ul style="list-style-type: none"> Üksikandmete liikumine riikide vahel loob võimaluse uute statistikatoodete tegemiseks. SA suurem integreerumine teadusametustega võimaldab kasutusele võtta uusi meetodeid ja arendada uusi statistikatooteid. RMITi ja SA parem koostöö suurendab efektiivsust. Uus tööjaotus ELis võimaldab osaleda Euroopa statistika tegemisel. SA kaasamine arengukavade koostamisse võimaldab nende täitmist süsteemselt ja objektiivselt mõõta. SA kehtestatud klassifikaatorite kasutamine andmekogudes parandab andmete seostamise võimalusi ja uusi statistikatooteid. 	<ul style="list-style-type: none"> Suureneb infotöötlemise ja analüüsioskustega töötajate hulk tööjõuturul. 	<ul style="list-style-type: none"> Võtta kasutusele ELi nõudmisi ja tarbijate vajadusi rahuldav riikliku statistika rahastamise mudel. 	<ul style="list-style-type: none"> Kohandada loodav üksikandmete arhiiv ka väljaspool SAd tehtavate uuringute andmetike kirjeldamiseks, hoidmiseks ja kasutamiseks. Kohandada SA andmekogumise süsteemist riigi andmekogumise süsteem. Kasutada .Stati tarkvara statistika levitamisel väljaspool SAd. Osaleda rahvusvahelistes koostöövõrgustikes IT-süsteemide arendamiseks.
VÄLINE OHT	<ul style="list-style-type: none"> Potentsiaalsed andmeallikad ei pruugi sobida riikliku statistika tegemiseks. Privaatsuse ja andmekaitse aktiivsem teadvustamine võib kaasa tuua andmeesitamisest keeldumisi. 	<ul style="list-style-type: none"> Digiinfo üleküllus. Tarbijate ja andmeesitajate vastandlikud huvid. Tarbijate vajaduste rahuldamata jätmine toob kaasa SA positsiooni nõrgenemise. ELi andmevajadus kasvab, tööde alustamiseks on grandid, kuid jätkamine rahata, samas on tegemata jätmise karistatav trahviga. 	<ul style="list-style-type: none"> Andmekogude andmete kvaliteedi ja koosseisu kooskõlastamata muutused ohustavad SA jätkusuutlikkust. RMIT kui vahendaja pikendab otsustamisprotsessi. 	<ul style="list-style-type: none"> Majanduse elavnemine võib suurendada voolavust. Suureneb konkurents töötajate pärast pankade, analüüsikeskuste ja interneti- ning infotehnoloogia-ettevõtetega. 	<ul style="list-style-type: none"> Pikaajalise investeeeringukava puudumine, lühiajaliste projektide kaitsmine on pikk protsess. 	<ul style="list-style-type: none"> Küberrünnaku risk suureneb.